

Vergroening Beestenmarkt Onderzoeksverslag

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Historie en huidig gebruik, gericht op vergroening	9
3. Ambities en knoppen voor kwaliteitsverbetering	13
4. Resultaat technische onderzoeken	17
5. Vergroeningsvarianten	19
6. Conclusies en aanbevelingen	21

Bijlagen

1. Historie bomen op de Beestenmarkt
2. Paspoorten vergroeningsvarianten Beestenmarkt

Colofon

Opgesteld door: Gemeente Leiden
Status: Definitief
Datum: 5 augustus 2025
Kenmerk: Z/24/3752810 - 6050085

1. Inleiding

De Beestenmarkt is één van de weinige open pleinruimtes in de Leidse binnenstad en vormt een belangrijke schakel tussen het station en het hart van de stad. Het plein kent een rijke geschiedenis, een sterke horecafunctie en is een belangrijk plein voor evenementen. Tegelijkertijd is het één van de heetste plekken in de stad tijdens zomerse dagen en is het aandeel groen op het plein beperkt. In het licht van de toenemende verstedelijking en klimaatverandering wordt vergroening van de Beestenmarkt daarom urgenter.

Op initiatief van de gemeenteraad is in de Kaderbrief 2024–2028 een bedrag van €100.000,- beschikbaar gesteld voor een onderzoek naar de mogelijkheden voor vergroening van de Beestenmarkt. De motivering voor dit besluit ligt in het versterken van de klimaatadaptatie, biodiversiteit en leefbaarheid in de stad, met behoud van de belangrijke horecafunctie en ruimte voor evenementen. De Beestenmarkt moet ook in de toekomst een ontmoetingsplek blijven waar inwoners verkoeling kunnen vinden en elkaar kunnen ontmoeten.

De centrale vraag in dit onderzoek luidt:

“Hoe kan de Beestenmarkt effectief worden vergroend om bij te dragen aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en aan het verhogen van de leefbaarheid en het verblijfsklimaat, zonder dat dit de evenementen en horecafunctie van het plein beperkt?”

Het onderzoek is uitgevoerd als deelproject binnen het project Groene Loper Stadsentree. De uitwerking vond plaats in drie stappen:

Het onderzoek is uitgevoerd als deelproject binnen het project Groene Loper Stadsentree. De uitwerking vond plaats in drie stappen:

1. Inventarisatie van historie, gebruik, bodemgesteldheid en beleidskaders (november 2024 – januari 2025);
2. Onderzoeks- en schetsfase, waarin varianten voor vergroening worden ontwikkeld en beoordeeld (januari – mei 2025);
3. Opstellen van het onderzoeksverslag en een separaat advies voor het vervolg (juni 2025).

Het onderzoeksverslag is opgebouwd aan de hand van de hoofdvraag en bijbehorende deelvragen. Daarbij zijn verschillende bronnen benut, waaronder technische onderzoeken, historische analyses en beleidsdocumenten. Ook zijn de uitkomsten van de eerste participatieronde van de Groene Loper betrokken bij het duiden van wensen en voorwaarden vanuit de omgeving.

De Beestenmarkt is 's zomers één van de warmste plekken in de Leidse binnenstad

Beestenmarkt 1649 (Blaeu)

Beestenmarkt 1670 (Verhagen)

Steenstraat met links de
Beestenmarkt ca. 1900

Parkeerterrein Beestenmarkt in 1978

2. Historie en huidig gebruik, gericht op vergroening

Dit hoofdstuk beschrijft de verschillende soorten gebruik en inrichting van de Beestenmarkt door de eeuwen heen. Als onderdeel van deze studie is met Erfgoed Leiden en Omstreken gedetailleerd in kaart gebracht hoe groen en bomen door geschiedenis heen hebben gefunctioneerd. Dit is verbeeld in bijlage 1. De tekst van dit hoofdstuk is een samenvatting.

De Beestenmarkt kent een strategische ligging en een voortdurend veranderende rol binnen de stad Leiden. Vanaf de aanleg tot 1930 werd het plein gebruikt als veemarkt voor runderen. Dertig jaar geleden stonden er auto's – het plein werd gebruikt als parkeerterrein. En nu is het één van de weinige echte open pleinen in Leiden: een centrale plek tussen station en binnenstad, met een belangrijke rol als ontmoetingsplek en horecahart.

Oorspronkelijk lag de plek wat nu de Beestenmarkt is buiten de stadswallen van Leiden. De Beestenmarkt werd aan het begin zeventiende eeuw als onderdeel van de stadsuitbreiding ingericht tot een echt plein. Bij de orthogonale opzet van de uitbreiding van 1611 bleef dit deel van het plan als 'passtuk' over. Door de ligging aan het water was het goed geschikt als veemarkt omdat het vervoer van vee vaak over water plaats vond. Daarom is ook nu nog de kademuur laag zodat koeien makkelijk vanaf de platte schuiten aan wal konden gaan. De beplanting met regelmatige rijen bomen zorgde ervoor dat de beesten niet te lang in de zon stonden. De handel in rundvee was tot in de 20e eeuw een belangrijke economische pijler van de stad en het omringende platteland. Dit verklaart ook waarom er als enige markt een plein in de stad aanwezig is, terwijl de overige markten een plaats

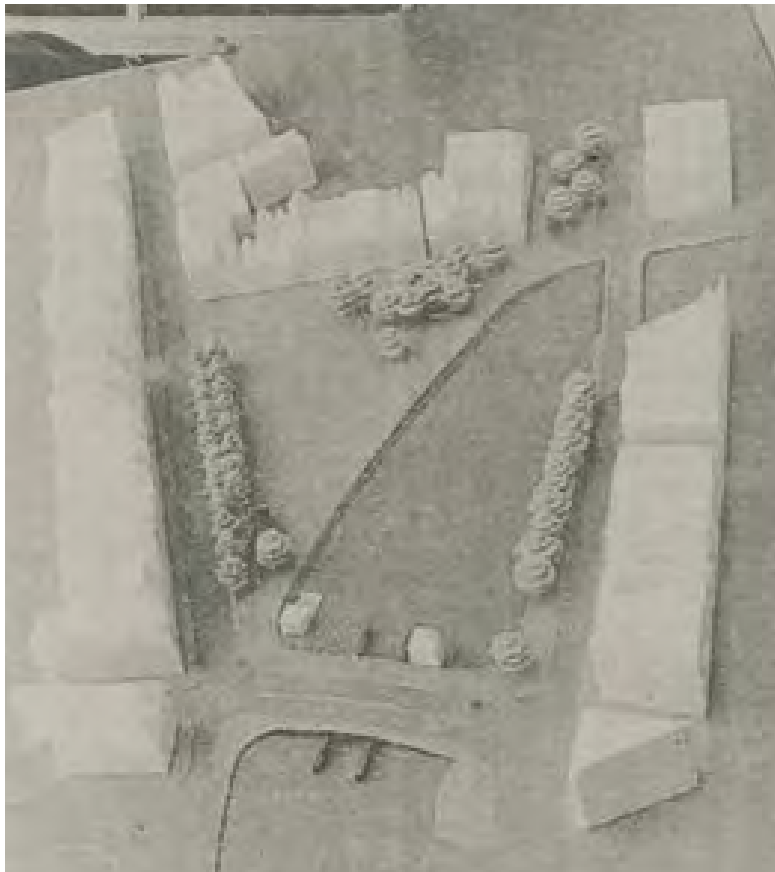
kregen op de kades van de Rijn. In de eeuwen die volgden ontwikkelde het zich tot een belangrijke plek voor handel, parkeren en – in de huidige tijd – als levendige verblijfsruimte.

Van 1611 tot 1930 fungeerde de Beestenmarkt als veemarkt. Historische kaarten van Blaeu (1649) en Hagen (1670) tonen een plein met bomen in een regelmatig patroon, evenwijdig aan de noordwand van het plein. Tussen de bomen stonden hekken om vee aan vast te binden. De straatnamen in de omgeving, zoals Ossenmarkt en Varkensmarkt, verwijzen nog altijd naar deze functie. De op kaarten aangegeven bomen geven een goede indruk van hoe het plein beplant is geweest. In deze periode vormden bomen niet alleen een praktisch element binnen de veemarkt, maar ook een belangrijk ruimtelijk structuurelement.

Vanaf 1930 veranderde het gebruik van de Beestenmarkt ingrijpend. De veemarkt verdween en het plein werd ingericht als parkeerterrein. Op een foto uit 1938 is te zien dat de meeste bomen langs de randen van het plein verdwenen waren, met uitzondering van enkele bomen aan de Steenstraat. In de decennia daarna werden opnieuw bomen geplant, onder meer een rij lindes aan de gevelzijde van de Steenstraat en een rij bomen langs de kade.

Beestenmarkt ca. 1985

Herinrichtingsplan Hosper 1993-96

Kermisopstelling Leidens Ontzet 2024

In 1980-81 werd de kade aangepakt in het kader van het grote walmurenherstelproject. Hierbij moesten jonge kadebomen wijken; ze werden vervangen door acht rode kastanjes, met nog eens vier extra kastanjes op het plein.

In 1996 werd het parkeerterrein opgeheven en kreeg de Beestenmarkt haar huidige inrichting, naar ontwerp van stedenbouwkundige Alle Hosper. Het plein werd een autovrije, flexibele ruimte aan het water, geschikt voor zowel verblijf als evenementen. Een kenmerkend element in het ontwerp is de verhoogde wandelstrook aan de Steenstraat, ook wel de 'Catwalk' genoemd, met twintig bloklindes. Daarnaast bleven enkele kastanjes van het voormalige parkeerterrein behouden, hoewel deze in de jaren daarna geleidelijk zijn verdwenen. In 2010 werden banken en cortenstalen plantenbakken langs de kade geplaatst om het dagelijks verblijf te stimuleren. Deze zijn verplaatsbaar vanwege de evenementenfunctie.

De huidige functie van de Beestenmarkt is veelzijdig. Het plein is een populaire verblijfsplek (zitmeubilair en fontein) met een horecafunctie – cafés, lunchrooms, restaurants en terrassen bepalen het straatbeeld. Daarnaast wordt het plein intensief gebruikt voor evenementen, zoals de jaarlijkse kermis tijdens Leidens Ontzet. Ook heeft het plein een relatie met het water via de nabijgelegen rederijen en biedt het ruimte voor fietsparkeren.

Conclusies

De geschiedenis van de Beestenmarkt laat zien dat groen – met name bomen – altijd een rol heeft gespeeld in de inrichting van het plein, maar dat deze sterk samenhangt met de functie van dat moment. De positie en soort beplanting veranderden mee met de overgang van veemarkt naar parkeerterrein en uiteindelijk naar evenementen- en horecaplein. De Beestenmarkt heeft een hoge ruimtelijke dynamiek. De inrichting en het gebruik van het plein past zich telkens aan aan de tijd. Bijzonder is de langdurige aanwezigheid van de zogenaamde "haak" – een ruimtelijke structuur die ruim 300 jaar kenmerkend was voor het plein en pas in de twintigste eeuw verdween. De grootste ruimtelijke omslag vond plaats met de komst van de auto en de latere herinrichting tot autovrij evenementenplein. Andere vormen van groen dan bomen – zoals lage beplanting of gras – hebben nauwelijks een rol gespeeld. Op enkele verplaatsbare plantenbakken na is het aandeel groen in de huidige situatie beperkt.

Beestenmarkt juni 2025

SV Verder met de Binnenstad: Beestenmarkt als 'Waterplein'

Agenda Autoluwe Binnenstad: Visiekaart Beestenmarkt e.o.: hart van de 'Groene Loper'

Agenda Autoluwe binnenstad: groene verblijfspleinen in Delft en Maastricht ter referentie voor de Beestenmarkt

3. Ambities en knoppen voor kwaliteitsverbetering

De Beestenmarkt heeft de potentie om uit te groeien tot hét plein van Leiden. Door haar strategische ligging tussen station en binnenstad en de beperkte aanwezigheid van andere pleinen in de stad, is de Beestenmarkt bij uitstek geschikt om deze rol te vervullen. Vanuit verschillende beleidsdocumenten van de gemeente Leiden zijn ambities geformuleerd die richting geven aan de toekomstige kwaliteitsverbetering van het plein. In dit hoofdstuk worden deze ambities samengebracht en geconcretiseerd in de belangrijkste 'knoppen' waaraan gedraaid kan worden om tot een kwalitatief hoogwaardig en toekomstbestendig plein te komen.

Structuurvisie Verder met de Binnenstad (2012)

- Pleinfunctie versterken:

De Beestenmarkt moet door zijn strategische ligging en schaarste aan vergelijkbare ruimtes uitgroeien tot hét plein van Leiden. Hiervoor is een integrale aanpak nodig van zowel de openbare ruimte als de omliggende bebouwing.

- Horecacentrum:

De Beestenmarkt wordt gezien als dé plek voor terrassen in Leiden, mede dankzij de ligging aan het water en op de looproute naar het kernwinkelgebied.

- Relatie met het water:

De aanwezigheid van de vestgracht biedt kansen voor aanmeervoorzieningen, verblijf aan het water en een levendige kade.

- Historisch karakter benadrukken:

De Beestenmarkt vormt de overgang van het innovatieve stationsgebied naar de conserverende historische stad. De inrichting en architectuur dienen hierop aan te sluiten.

Agenda Autoluwe Binnenstad (2020)

In de Agenda Autoluwe Binnenstad is de Beestenmarkt aangewezen als sleutelgebied in de ambitie om de Leidse binnenstad leefbaarder, groener en beter toegankelijk te maken voor langzaam verkeer. Twee centrale opgaven zijn hier van toepassing:

- Terugdringen van verkeersdrukte:

Het reduceren van doorgaand verkeer is randvoorwaardelijk om het plein veiliger en aantrekkelijker te maken voor voetgangers. De Beestenmarkt maakt deel uit van een netwerk van verblijfsplekken dat voetgangsvriendelijker wordt ingericht.

- Voldoende plek voor fietsparkeren:

Leidenaren komen het liefst met de fiets naar de binnenstad, maar op de Beestenmarkt – en in de directe omgeving – is sprake van een tekort aan goede fietsparkeervoorzieningen. Uit tellingen in 2022 blijkt dat er slechts de helft van het benodigde aantal fietsparkeerplekken beschikbaar is. Naar verwachting zal het fietsgebruik, en daarmee de fietsparkeerbehoefte, de komende jaren verder toenemen. De huidige en toekomstige parkeerbehoefte leidt tot rommelige situaties, hinder op de stoep en aantasting van de ruimtelijke kwaliteit. In de Agenda Autoluwe Binnenstad wordt expliciet gewezen op het risico dat de fiets 'de nieuwe auto' wordt: dominant aanwezig in het straatbeeld, en belemmerend voor de beleving van historie en openbare ruimte. Daarnaast staat benoemd dat wordt ingezet op clusters van fietsparkeervoorzieningen (bij voorkeur inpandig) aan de randen van het autoluwe gebied, zoals de Beestenmarkt.

Kaderbesluit Groene lopers Leiden: ontwerp schetsen - Steenstraat vanaf Kort Galgewater

Kaderbesluit Groene lopers Leiden: ontwerp schetsen - Overzicht Beestenmarkt e.o.

Knoppen voor kwaliteitsverbetering

Op basis van de beleidsambities zijn de volgende knoppen te onderscheiden die bepalend zijn voor de toekomstbestendige inrichting van het plein:

- Verkeer en bereikbaarheid:

Terugdringen van verkeersdruk en het logisch inbedden van functies voor langzaam verkeer zonder het plein te overbelasten.

- Groen en klimaatadaptatie:

Toevoegen van groenstructuren, schaduwplekken en ruimte voor wateropvang, gericht op verkoeling, biodiversiteit en het versterken van het verblijfsklimaat.

- Fietsparkeren:

Creëren van geïntegreerde, kwalitatieve (en bij voorkeur in pandige fietsparkeervoorzieningen) om minimaal aan de huidige en bij voorkeur aan de toekomstige parkeerbehoefte in de openbare ruimte te voldoen om parkeren in het groen te voorkomen en de verblijfswaarde te vergroten.

- Horeca en verblijf:

Versterken van de horecawaliteit en de relatie met het water door betere inrichting van terrassen, zitplekken en looplijnen.

- Evenementenruimte:

Behouden van de flexibiliteit voor evenementen, met een inrichting die vergroening en programmering slim weet te combineren.

- Historisch karakter:

Versterken van de historische identiteit van het plein in materiaalgebruik, inrichting en aansluiting op de omliggende bebouwing.

4. Resultaat technische onderzoeken

Om te bepalen op welke wijze vergroening van de Beestenmarkt technisch mogelijk is, zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken geven inzicht in de milieukundige en fysieke randvoorwaarden voor aanplant en inrichting, zoals bodemkwaliteit, waterhuishouding, de staat van de bestaande bomen en de ligging van kabels en leidingen in de ondergrond. De resultaten vormen een belangrijke basis voor het opstellen en beoordelen van de vergroeningsvarianten in de volgende hoofdstukken.

Milieukundig bodemonderzoek

In opdracht van de gemeente heeft adviesbureau Adverbo een milieukundig bodemonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek richt zich op de bodemkwaliteit en grondwaterstand, specifiek in relatie tot de mogelijkheden om bomen te planten op de Beestenmarkt. Uit het onderzoek blijkt dat de grondwaterstand op de Beestenmarkt gemiddeld net iets minder dan één meter onder maaiveld ligt. Met deze grondwaterstand is de Beestenmarkt volgens Adverbo geschikt voor het aanplanten van bomen. Wel wordt aangeraden om bij de keuze van boomsoorten rekening te houden met deze stand, omdat niet alle soorten hier goed op gedijen.

Bomeninventarisatie

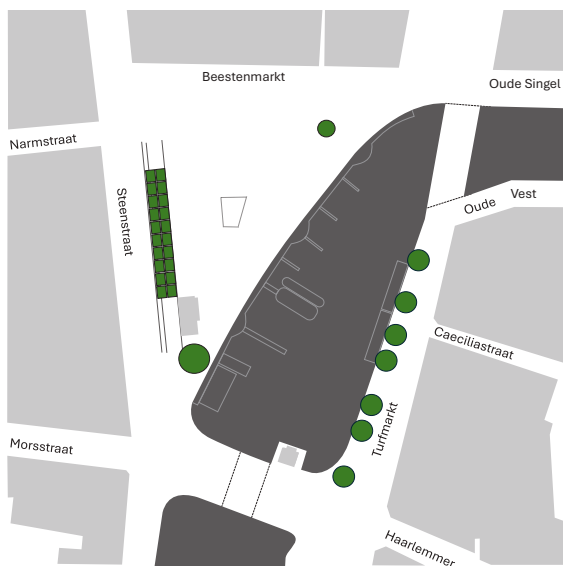
Er is een bomeninventarisatie uitgevoerd naar de kwaliteit van de bestaande bomen op en rond de Beestenmarkt. Het aantal gezonde volwassen bomen op het plein zelf is op dit moment beperkt; er staat groep bomen (bloklinden) ter hoogte van de Catwalk, een iep in de hoek richting de Turfmarkt en een flinke kastanje in de buurt van de Blauwpoortsbrug. De bestaande bomen zijn over het algemeen in goede gezondheid. De uitkomsten van deze inventarisatie bieden input voor het ontwerp: waar behoud mogelijk is, wordt daarmee rekening gehouden; elders kan ruimte ontstaan voor nieuwe aanplant.

Kabels en leidingen

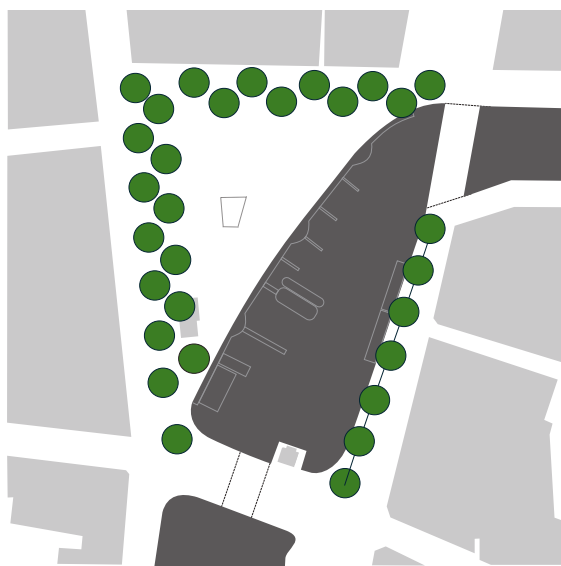
De bestaande kabels en leidingen op de Beestenmarkt zijn in kaart gebracht. Deze informatie is van essentieel belang voor het bepalen van de locaties waar bomen en ander groen wel of niet kunnen worden aangeplant. Met name langs de gevels van de horecapanden aan de Beestenmarkt is sprake van een hoge dichtheid aan ondergrondse infrastructuur. Bij het opstellen van vergroeningsvarianten moet hiermee expliciet rekening worden gehouden. In de ontwerpfase is het noodzakelijk om zones met veel ondergrondse voorzieningen te mijden voor diepe beplanting zoals bomen.

Klimaatadaptatie

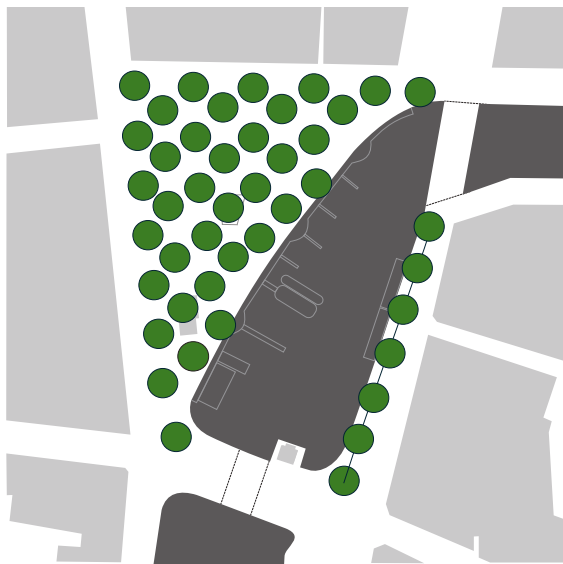
Klimaatadaptatie gaat over hittestress en wateropvang. In de huidige situatie is de Beestenmarkt een van de heetste plekken van de stad. Dit komt door de grote open stenen ruimte en gebrek aan schaduw. De fontein zorgt zeer plaatselijk voor enige verkoeling. Op de Beestenmarkt speelt in de huidige situatie geen waterproblematiek in relatie tot het klimaat. Zelf bij extreme buien van 90 mm in een uur of 160 mm in twee uur ontstaan er geen problemen.

Bestaande situatie

Variant 1: "In de haak"

Variant 2: "Onder de bomen"

Variant 3: "Op het veld"

Variant 4: "In de tuin"

Variant 5: "dynamisch en verplaatsbaar"

5. Vergroeningsvarianten

Op basis van de historische analyse, de uitkomst van technische onderzoeken zijn voor dit onderzoek vijf vergroeningsmodellen (varianten) uitgewerkt. Deze varianten zijn nadrukkelijk géén ontwerpen maar geven wel richting aan de verschillende vergroeningsmogelijkheden van de Beestenmarkt.

Hieronder beschrijven we een korte toelichting van de vijf modellen en zijn ze gevisualiseerd. Van ieder model is een zogenaamd "vergroeningspaspoort" gemaakt met een meer uitgebreide beschrijving van het model en aandachtspunten die van toepassing zijn. Deze paspoorten zijn toegevoegd als bijlage bij dit onderzoek.

1. Variant "In de haak" - bomenrijen aan de gevelzijden Steenstraat en Beestenmarkt. Het plein is verder voornamelijk stenig. De fontein blijft behouden.
2. Variant "Onder de bomen" - zoveel mogelijk bomen op het plein, één groot bladerdak zoals de Delftse Beestenmarkt.
3. Variant "Op het veld" - de haak plus gazonvlakken zoals op het Garenmarktplein.
4. Variant "Aan de tuin" - de haak plus verhoogde (zit)randen en hoogwaardige beplanting zoals bij de Meelfabriektuin.
5. Variant "dynamisch en verplaatsbaar" - de haak plus een diversiteit aan verplaatsbare groenbakken en zitmeubilair.

Beoordeling varianten

In een zogenoemde multicriteria-analyse hebben we als laatste stap de verschillende modellen gescoord langs de ruimtelijke criteria en knoppen voor kwaliteitsverbetering voor de Beestenmarkt.

	0-situatie	1-haak	2-bomenplein	3-veld	4-tuin	5-dynamisch
Verblijfskwaliteit						
Schaduw						
Wateropvang						
Biodiversiteit						
Flexibiliteit						
Evenementen/ 3 Oktoberkermis						
Historisch karakter						
Terrassen						
Ruimte voor fietsparkeren						
Investering	€	€€	€€€	€€€	€€€€	€€€€
Beheerkosten	€	€€	€€€	€€€€	€€€€	€€€€€

6. Conclusies en aanbevelingen

De centrale vraag in dit onderzoek is:

“Hoe kan de Beestenmarkt effectief worden vergroend, zónder dat dit ten koste gaat van de evenementen- en horecafunctie van het plein?”

Op basis van het onderzoek trekken we elf conclusies die samen antwoord geven op deze hoofdvraag:

1. Vergroening van de Beestenmarkt is technisch goed mogelijk

De bodemkwaliteit, grondwaterstand en ligging van kabels en leidingen vormen geen wezenlijke belemmeringen. Het is technisch haalbaar om bomen in de volle grond te planten.

2. Groen is historisch ingebed, maar grotendeels verdwenen

Door de eeuwen heen maakte groen – vooral in de vorm van bomenrijen – onderdeel uit van het plein. In de huidige situatie is het aandeel groen echter beperkt, terwijl juist vergroening nodig is voor verkoeling en verblijf.

3. De Beestenmarkt vraagt om een zorgvuldige balans

Het plein vervult meerdere functies tegelijk: verblijf, horeca, fietsparkeren en evenementen. Vergroening moet samengaan met deze functies. Dit vraagt om balans.

4. De knelpunten liggen boven de grond, niet eronder

De grootste beperkingen voor vergroening zijn niet technisch, maar programmatisch: het behoud van ruimte voor evenementen en terrassen bepaalt wat er mogelijk is. In het bijzonder geldt dit voor de jaarlijkse kermis tijdens Leidens Ontzet. Deze vraagt veel vrije ruimte.

5. Bomen zijn de meest effectieve vorm van vergroening

Bomen zorgen voor schaduw, verkoeling en biodiversiteit – essentieel om hittestress tegen te gaan en het verblijfsklimaat te verbeteren.

6. De historische ‘haak’ biedt een logisch basisontwerp

Het terugbrengen van historische bomenrijen aan de west- en noordzijde sluit aan op het historische beeld, versterkt de ruimtelijke kwaliteit én is te combineren met evenementen zoals de 3 Oktoberkermis.

7. Verplaatsbaar groen kan aanvullend waardevol zijn

Dynamisch (verplaatsbaar) groen – zoals plantenbakken of zitmeubilair met beplanting – vergroot de beleving, zonder vaste ruimte in te nemen. Beheer en onderhoud vragen daarbij wel aandacht.

8. Varianten met veel meer bomen of met een tuin zijn minder realistisch

Een plein vol met bomen of kwetsbare tuinvariant levert te veel beperkingen op voor flexibel gebruik en evenementen, en vallen hierdoor niet binnen de randvoorwaarden die de gemeenteraad heeft gesteld.

9. De combinatie van 'haak' en 'dynamisch groen' biedt het beste antwoord op de hoofdvraag

Deze combinatie versterkt klimaatadaptatie, biodiversiteit en verblijfskwaliteit, zónder de horecafunctie of ruimte voor evenementen fundamenteel aan te tasten. Het is daarmee de meest kansrijke richting voor verdere uitwerking. Aandachtspunt zijn de hoge benodigde beheerkosten voor het dynamische groen (onderhoud, water geven en verplaatsing bij evenementen).

10. Kastanjabomen en blokblinden passen niet meer vanzelfsprekend op de Beestenmarkt in de toekomst

De kastanjes die in de jaren '90 zijn aangeplant, zijn grotendeels verdwenen. Eén-op-één herplanting is niet wenselijk, omdat het plein anders functioneert en andere ruimtelijke eisen stelt. De blokblinden op de verhoogde 'Catwalk' verkeren in goede conditie, maar passen minder goed bij een gelijkvloerse en groenere inrichting. Verplaatsing is technisch mogelijk, maar gezien hun formaat en vormgeving is hergebruik op een andere locatie passender.

11. Hoe meer vergroening, hoe minder ruimte voor andere functies op de Beestenmarkt

Naast vergroening zijn er voor de Beestenmarkt nog andere functies die ruimte vragen. Naast terrassen en evenementen, vraagt ook fietsparkeren in de openbare ruimte steeds meer ruimte. Bij een eventuele toekomstige herinrichting van de Beestenmarkt zal hier een balans in gevonden moeten worden.

Bijlagen

Groene Beestenmarkt

17e eeuw

Veemarkt - evenwijdig aan noordwand

Blaeu 1649

Hagen 1670

<1866

ca.1890

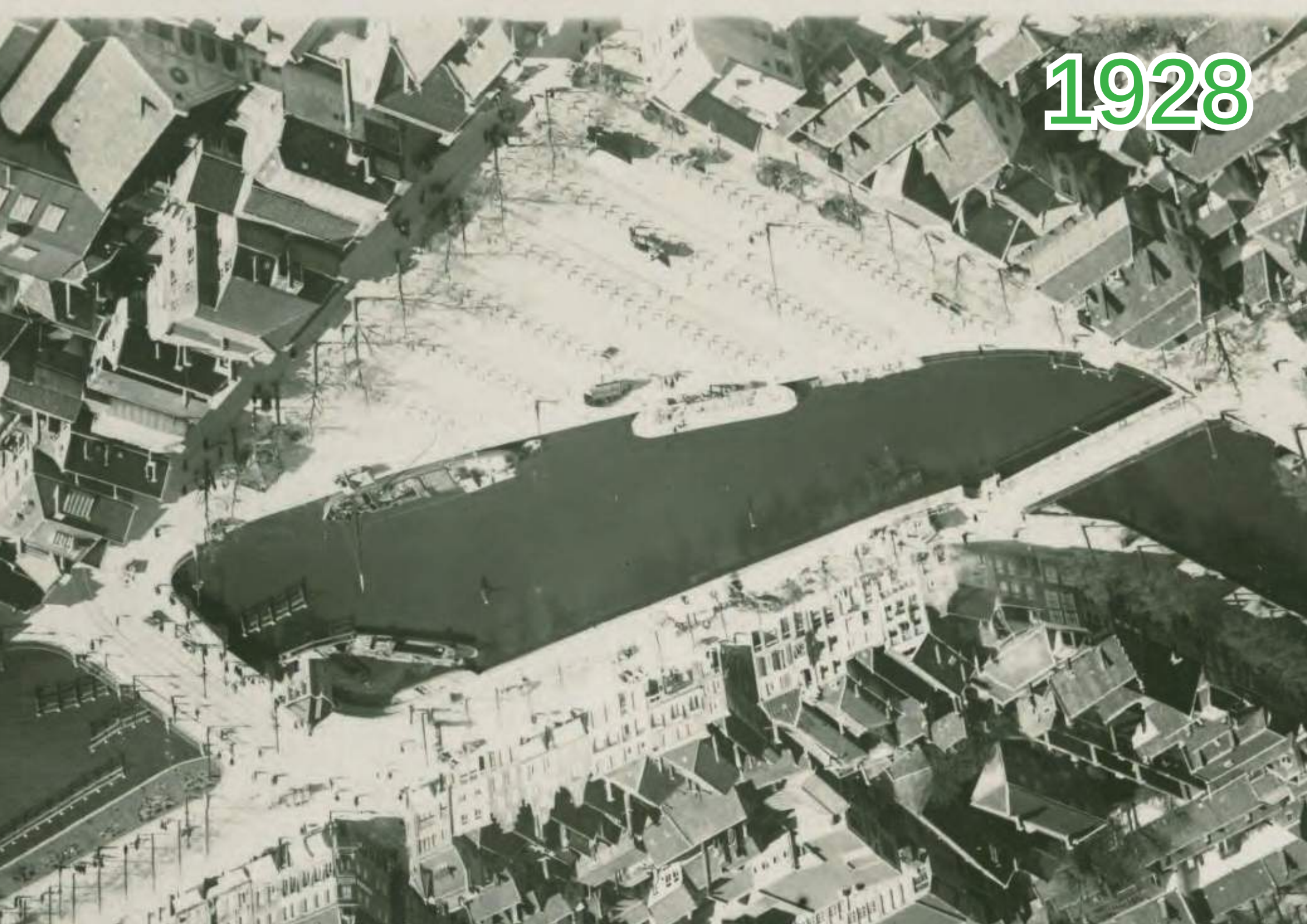
1928

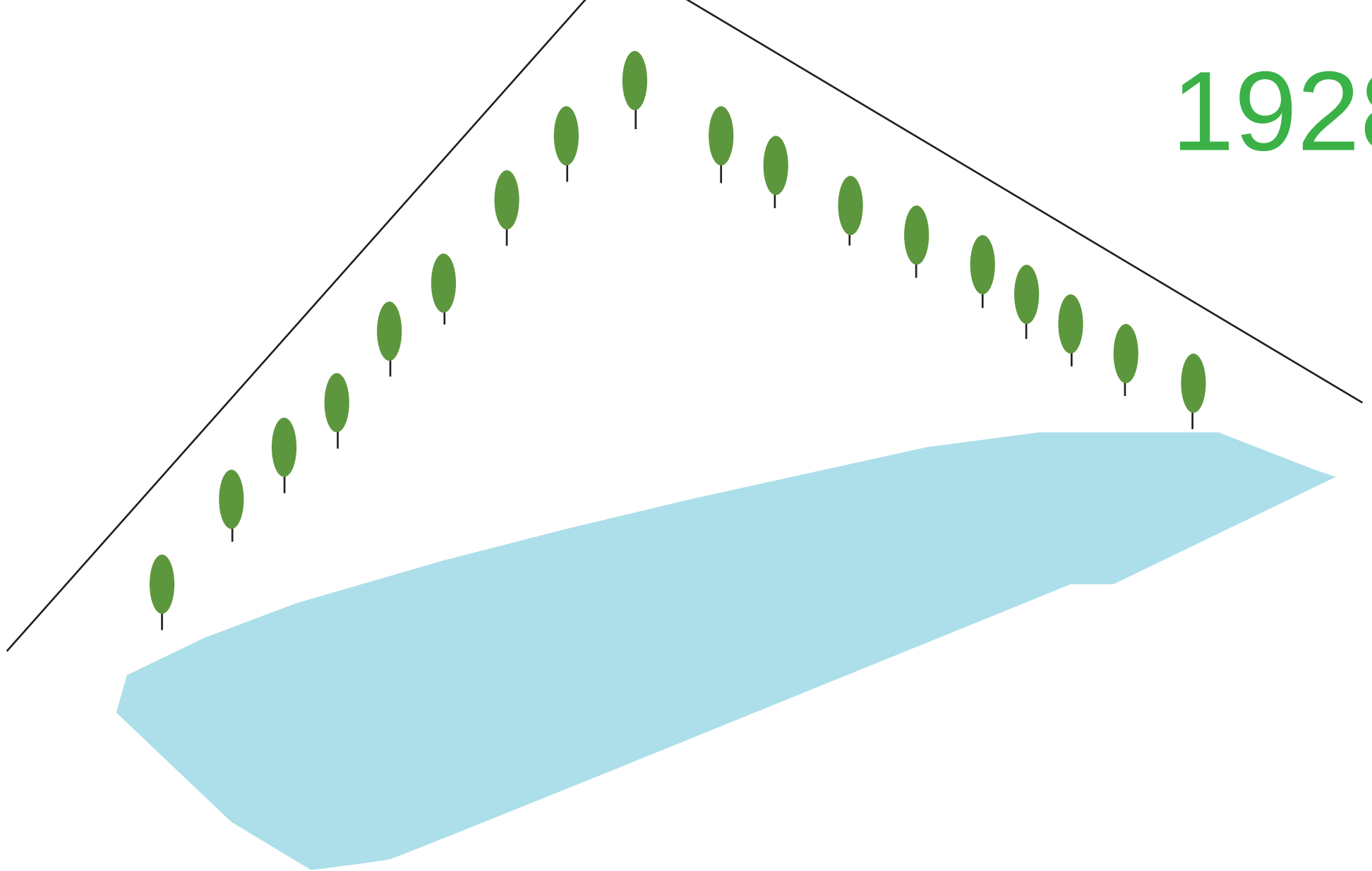
1928

1928

1928

de haak langs de straatwanden

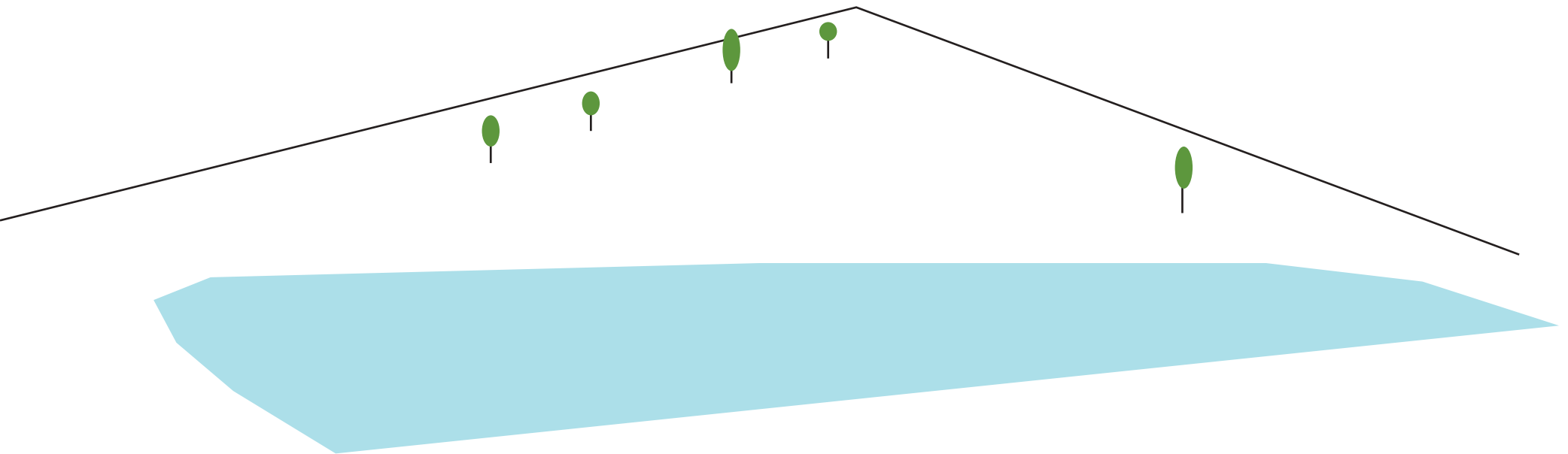
1933

1948

1948

wat jonge aanplant waar mogelijk

1965

1970-72

Beestenmarkt

De maandag in de gemeenteraad geconstateerde armelijke toestand van o.m. de nieuwe bomen aan de Beestenmarkt heeft twee oorzaken. Ten eerste de late aanplant, waardoor de groei is uitgesteld. Ten tweede de onfortuinlijke combinatie van stormwind en zeezout, die het jonge groen de laatste week heeft aangetast. De plantsoenendienst verwacht dat de bomen zich daarvan wel zul-

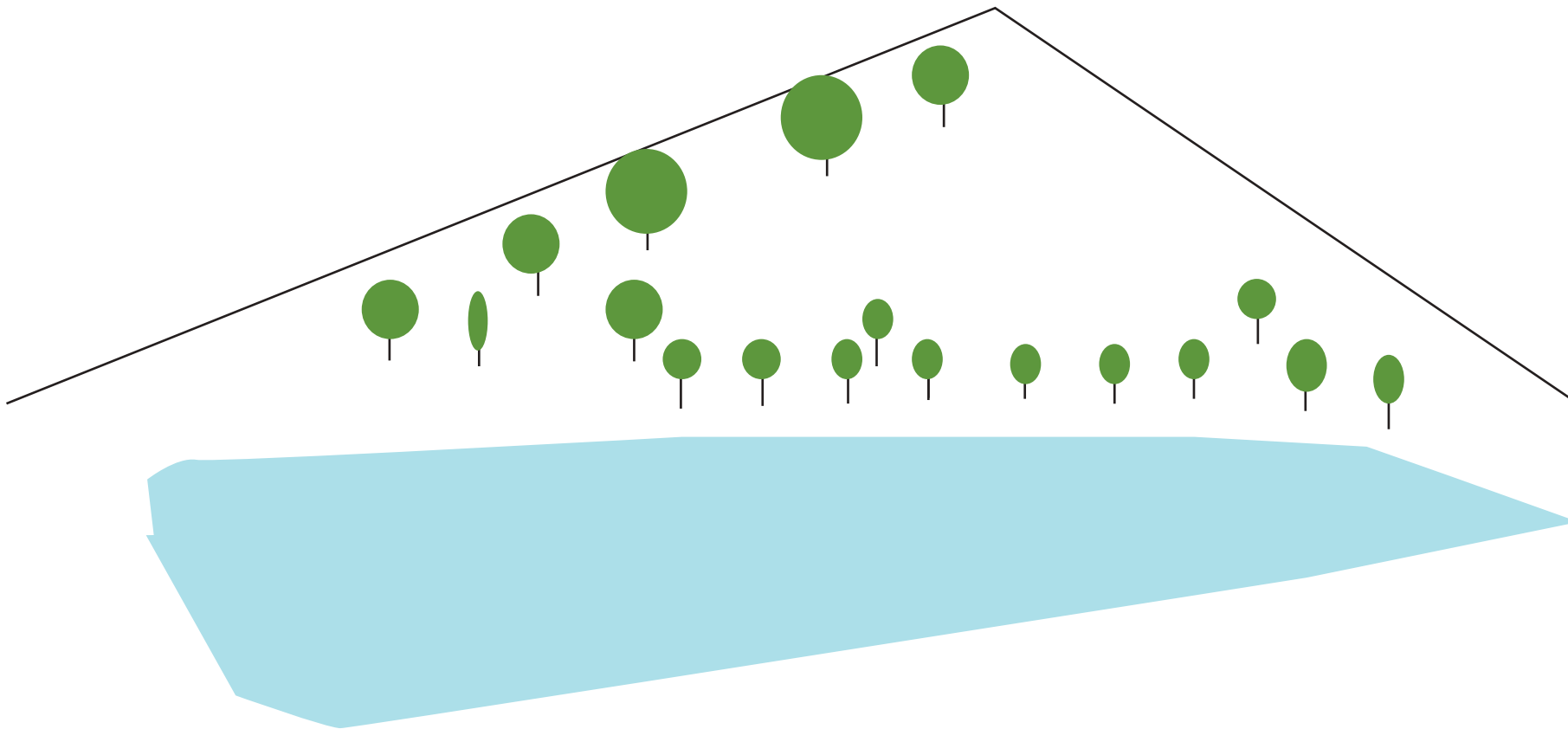
LD mei 1972

1978

1978

+bomen langs de kade

1980

1980-1995

1980 walmurenaanpak

1981 12 nieuwe kastanjes langs de kade

1993-96

1993-1996 Hosper

Catwalk
Kastanjegroepje + 1 solitaire
leeg plein aan het water

1996-98

Rechter staat rooien en verplaatsen groen toe

Bomen weg van Beestenmarkt

- 5 lindes van Steenstraat naar de Turfmarkt
- 4 kastanjes van Beestenmarkt naar Ankerpark
- 8 kastanjes kade gekapt ("rot in de stam")
- 1 kastanje plein gekapt
- 1 behouden

1998
2 jonge kastanjes
ipv 2 zieke

LEIDEN - Twee gezonde jonge kastanjebomen zijn gistermiddag in de plaats gekomen van twee zieke exemplaren die vorige week zijn gekapt op de Beestenmarkt in Leiden. De nieuwe bomen hebben een stamomvang van bijna zestig centimeter en zijn bijna vier meter hoog. De gemeente heeft gisteren ook een rode paardekastanje geplant op de

Beestenmarkt ter hoogte van de Pieterskerkvoortsteeg. Het voorjaar is bij uitstek geschikt voor het planten van jonge bomen. Schoolkinderen zetten morgen, op 'boomfeestdag', verschillende bomen in de grond in de omgeving van hun school.

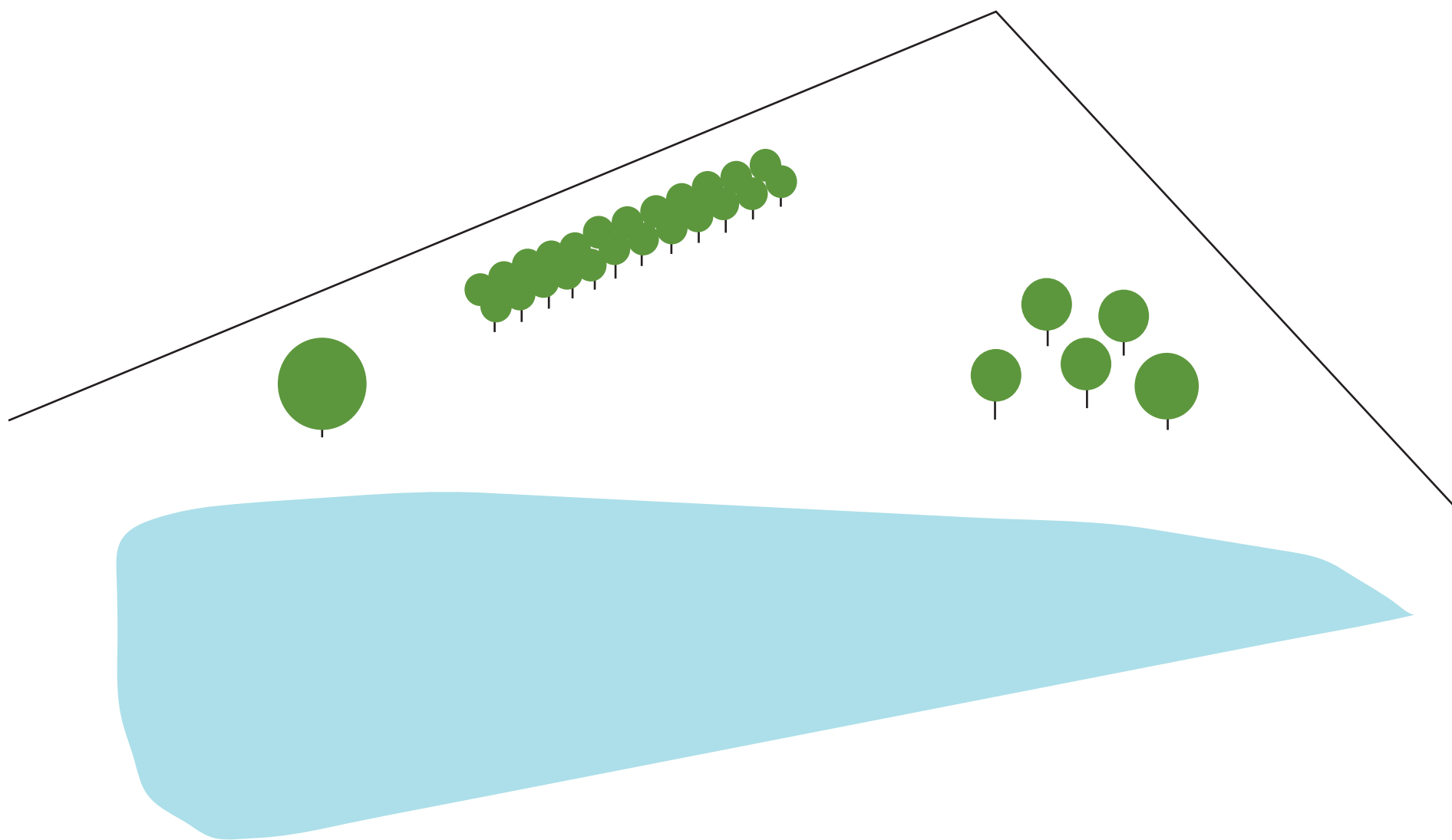
111111 - HENK SCHWABER

2009

laantje, groep en 1 oudere kastanje

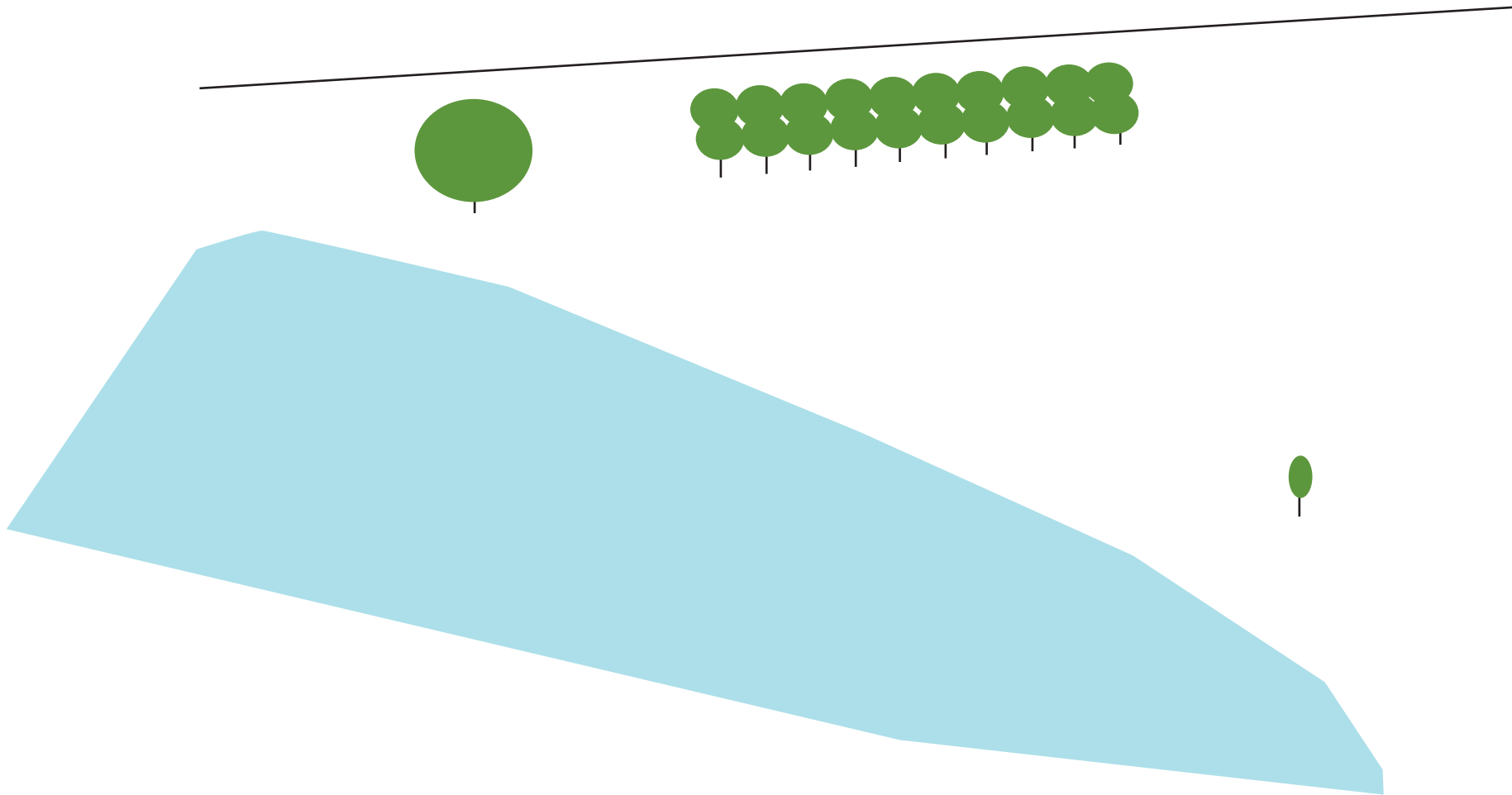
2009

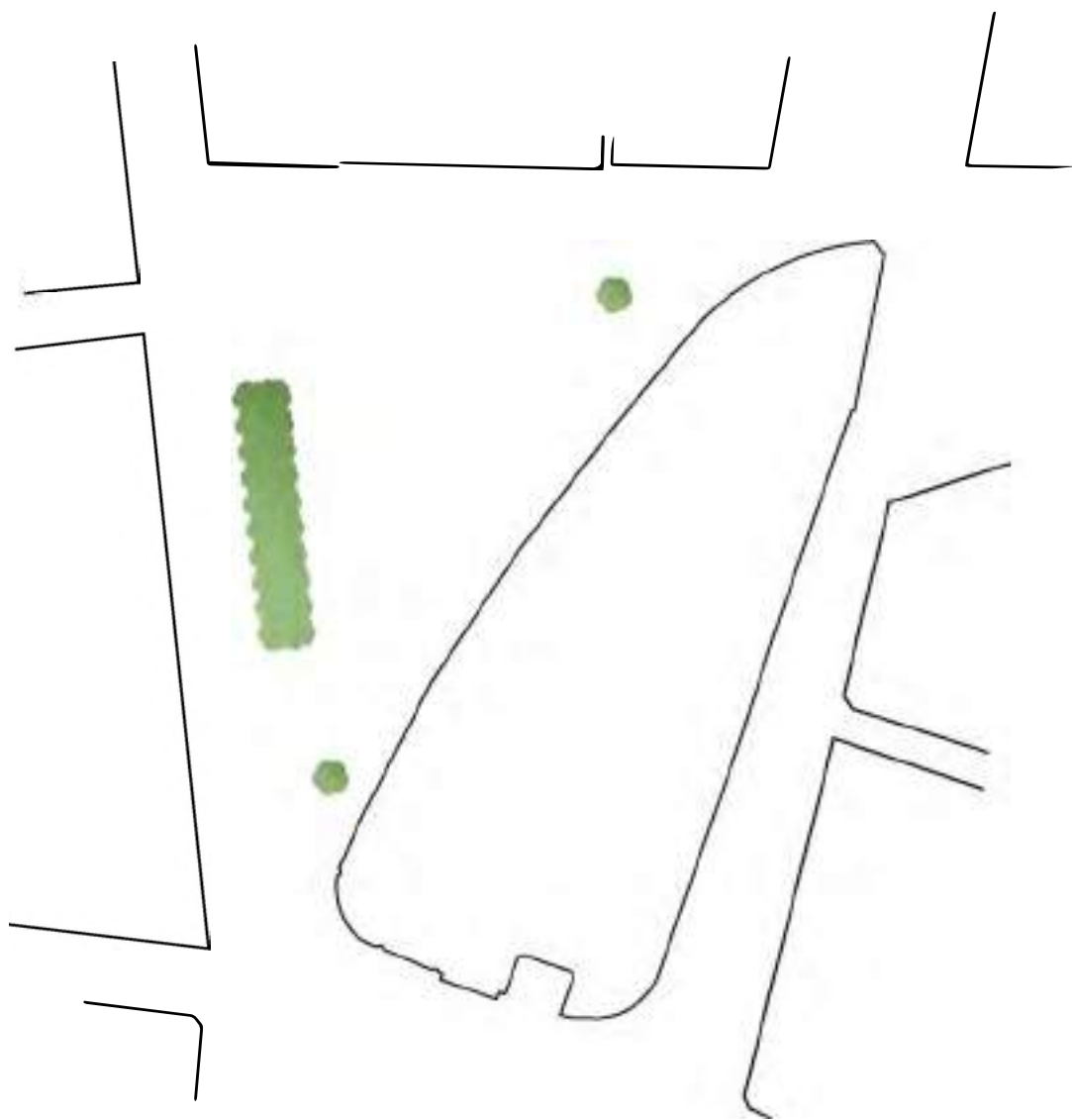
2024

2024

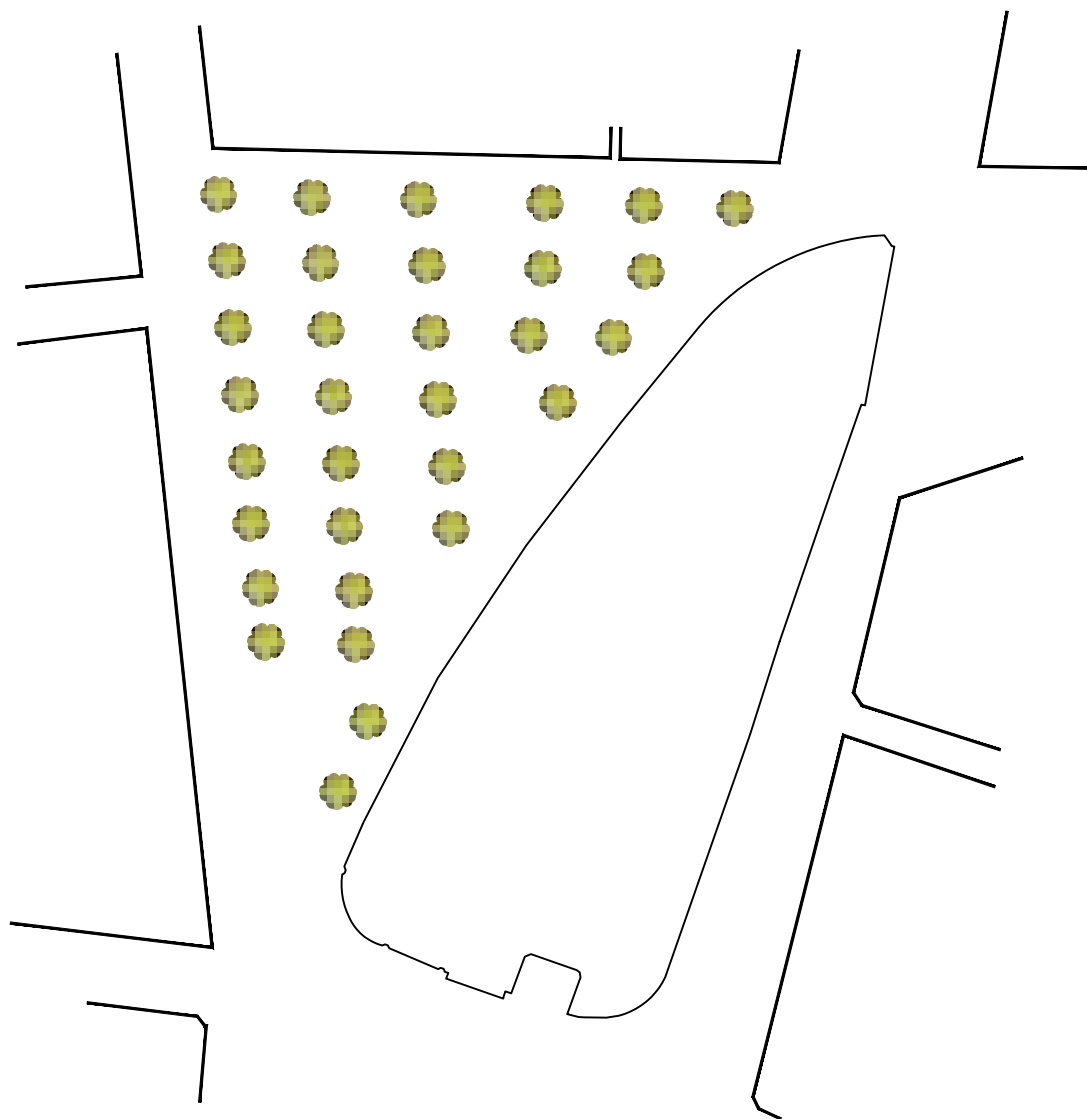

restant..

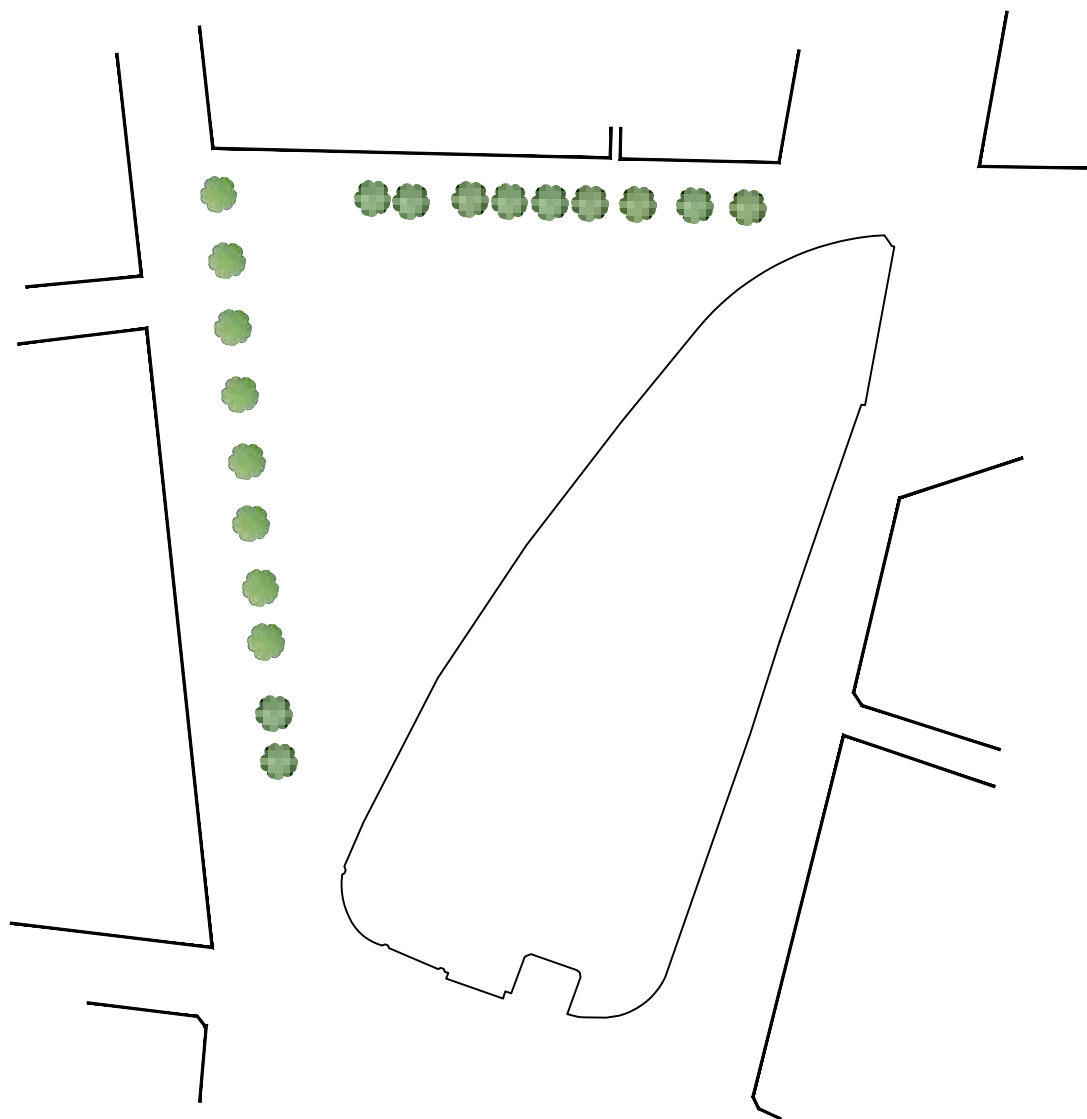
2024

22 bomen

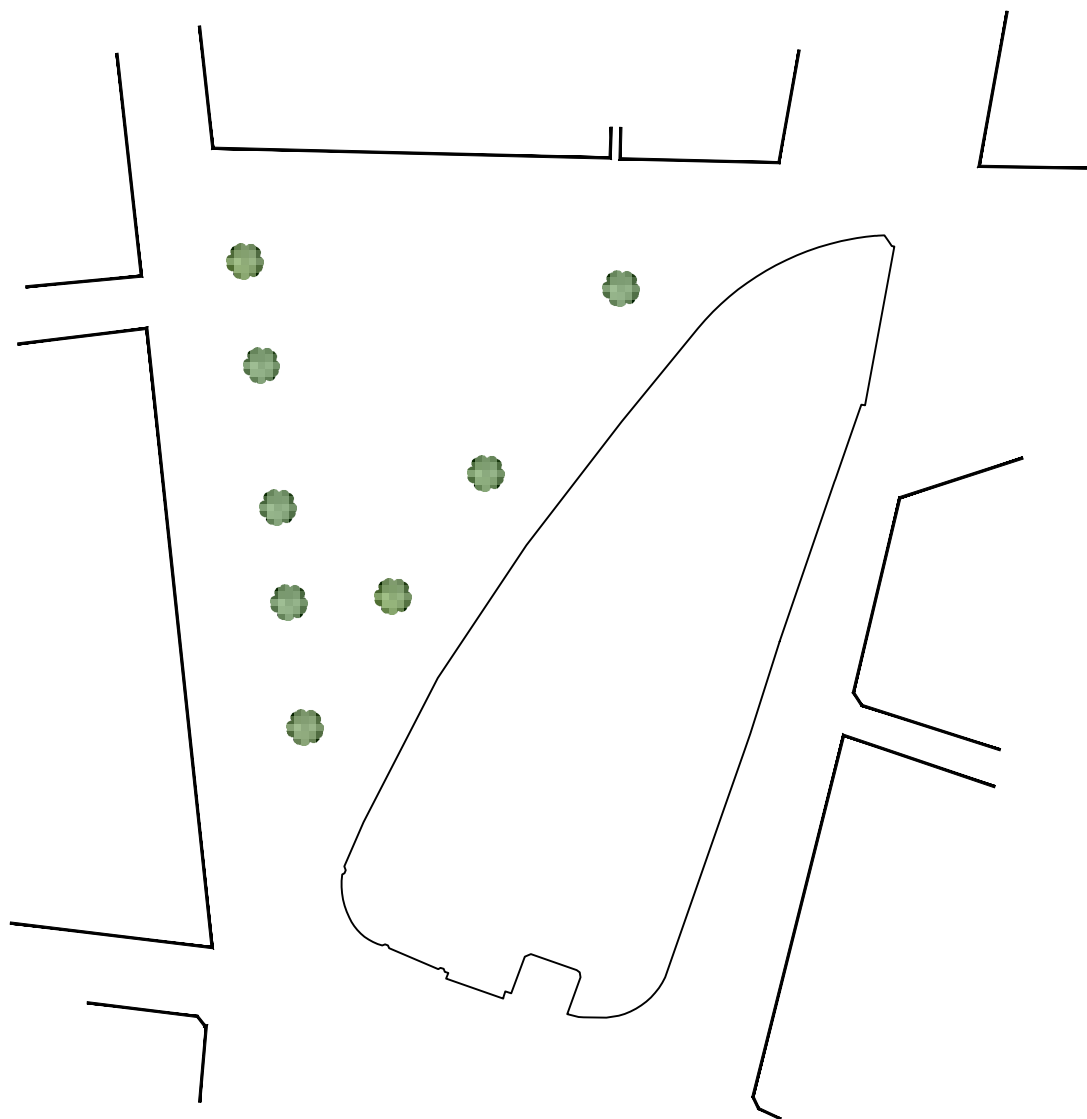
1611-1800?

30-32 bomen

1865–1935

19 à 20 bomen

1935–1971

5–8 bomen

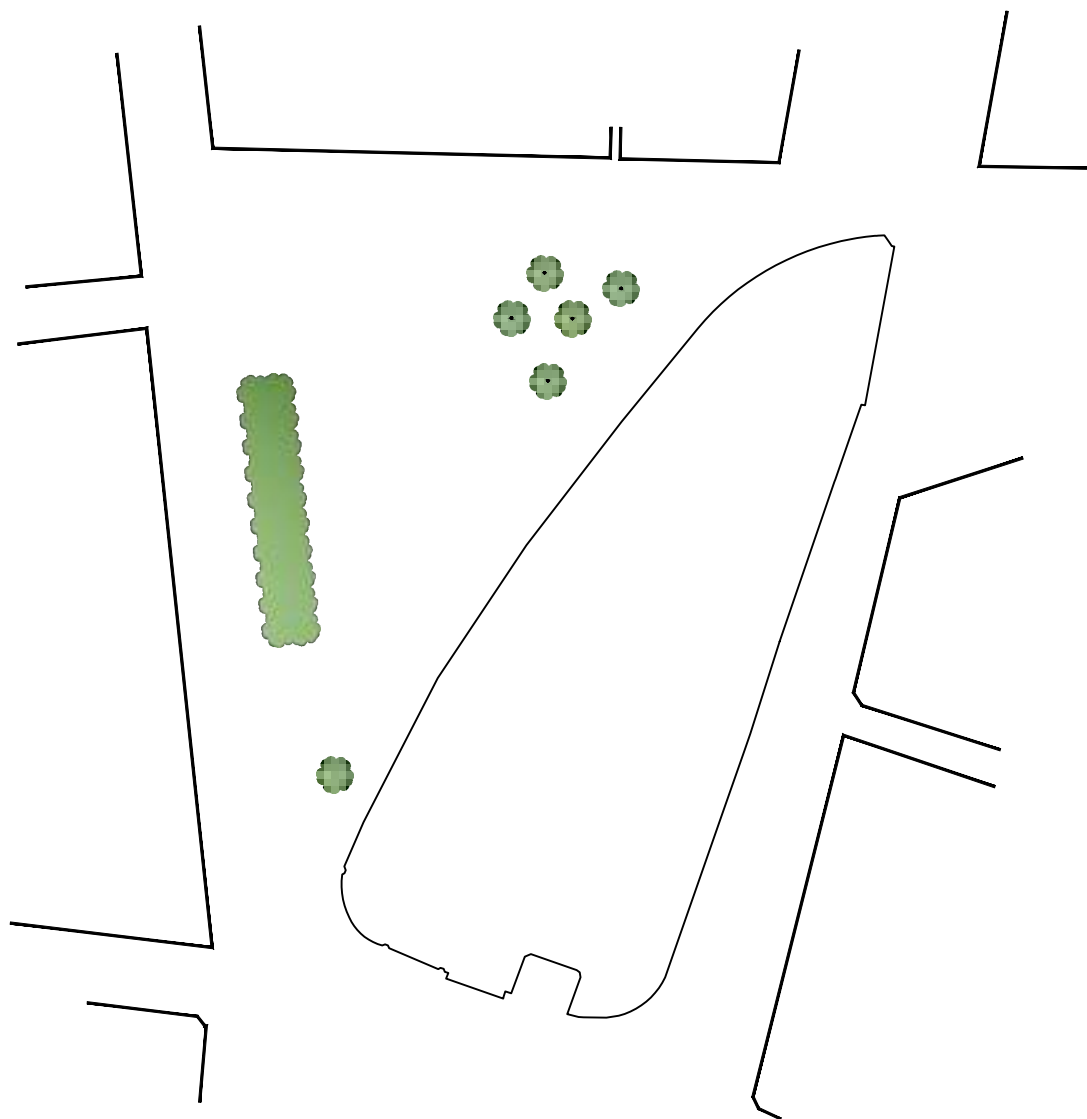
1972-1981

20-23 bomen

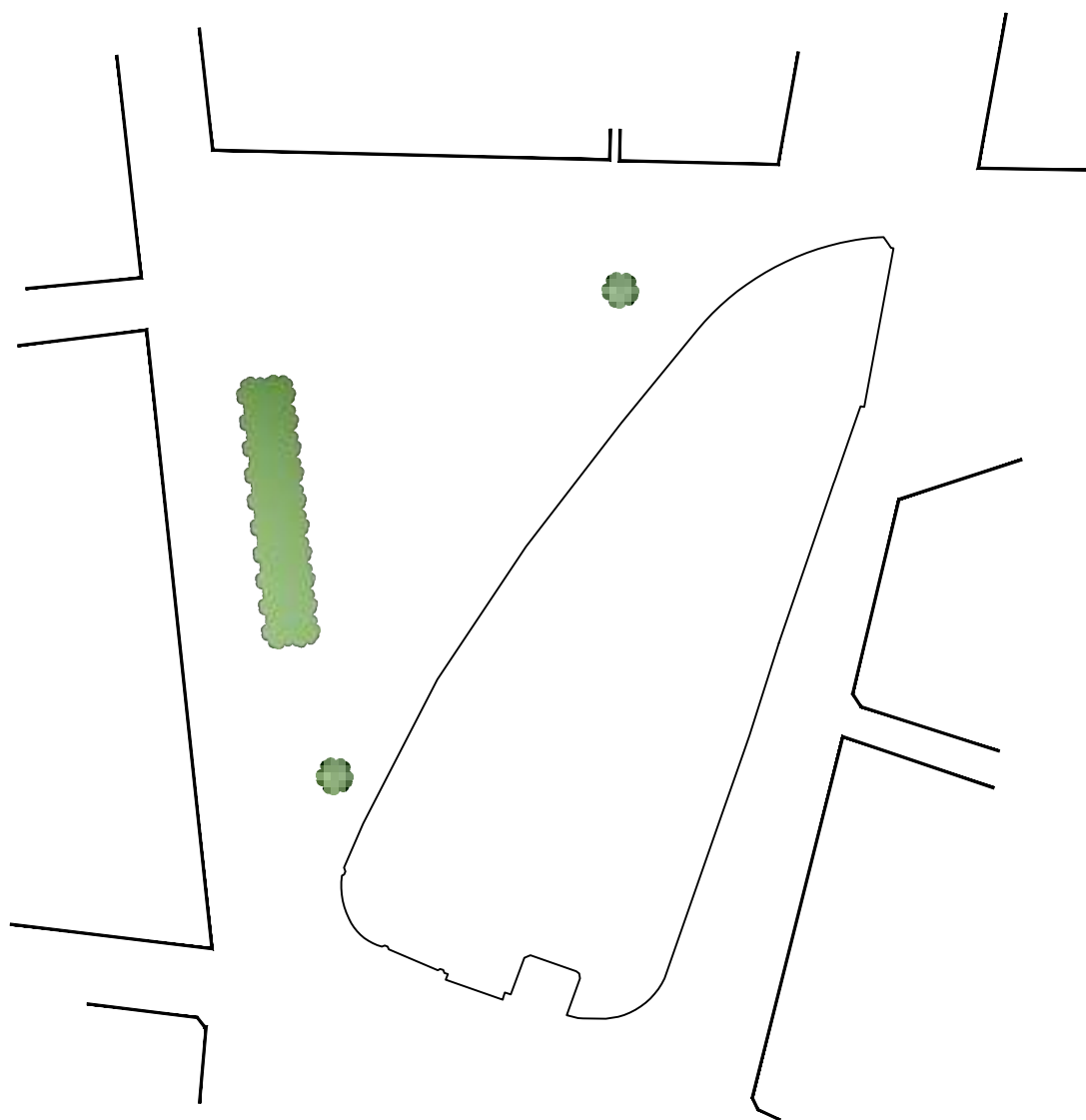
1981-1996

ca 25 bomen

1996-2013

26 bomen

2024

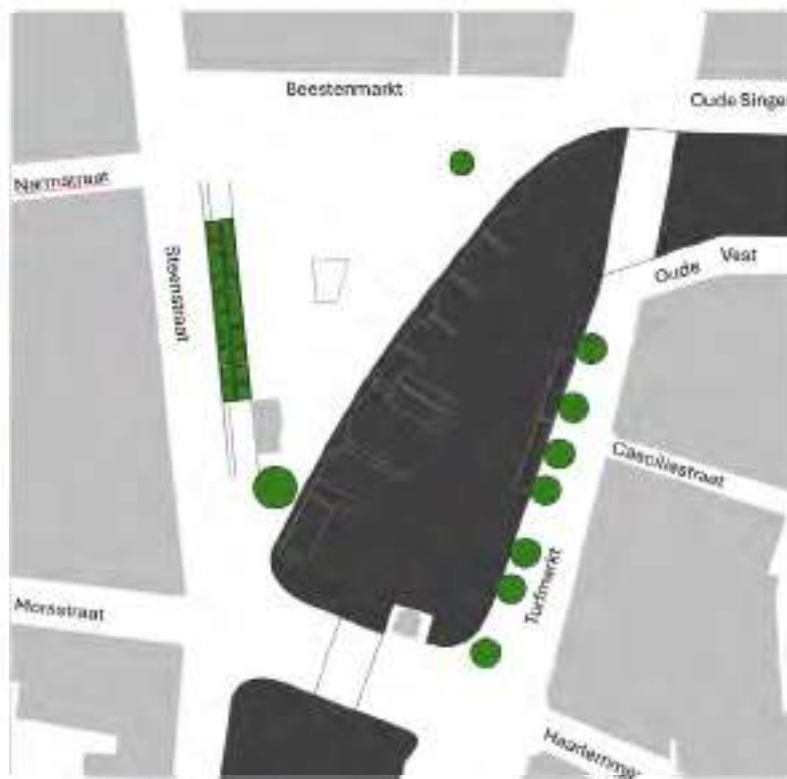
22 bomen

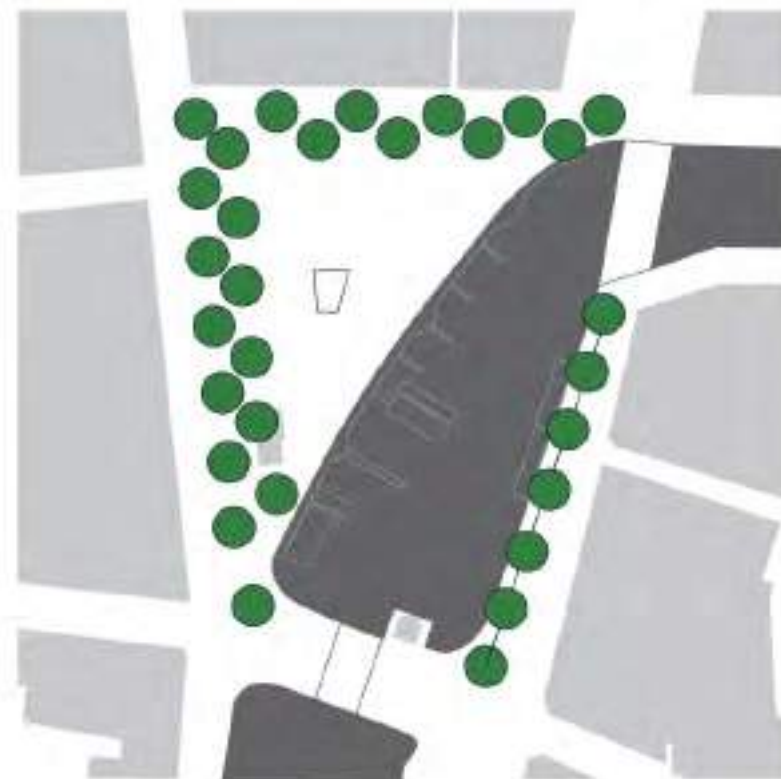
Totaal

Paspoorten vergroeningsvarianten Beestenmarkt

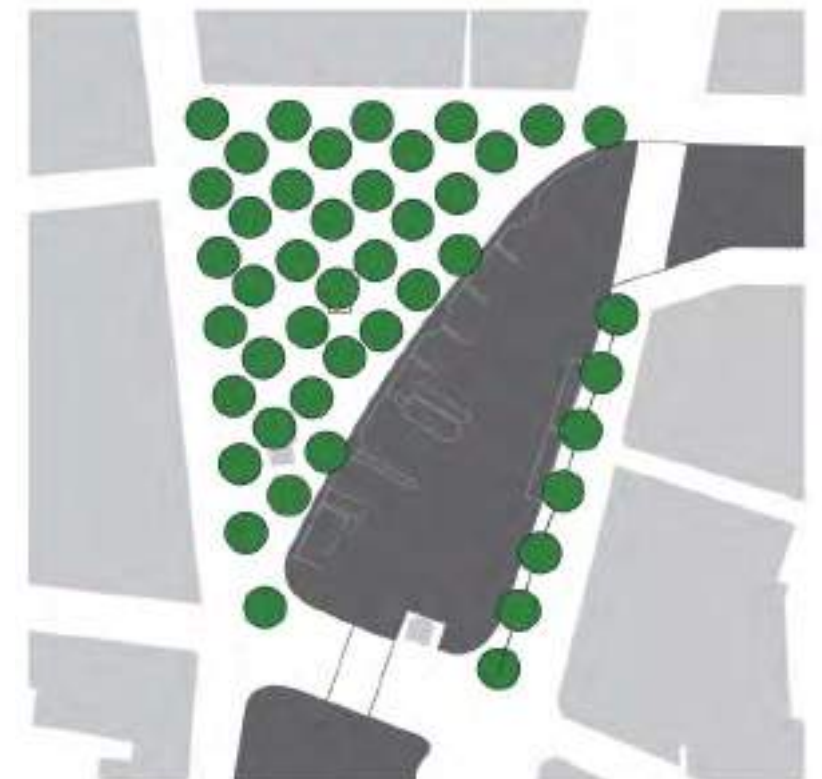
18 juli 2025. Bijlage bij het Onderzoeksverslag Vergroening Beestenmarkt

Bestaande situatie

Variant 1: "In de haak"

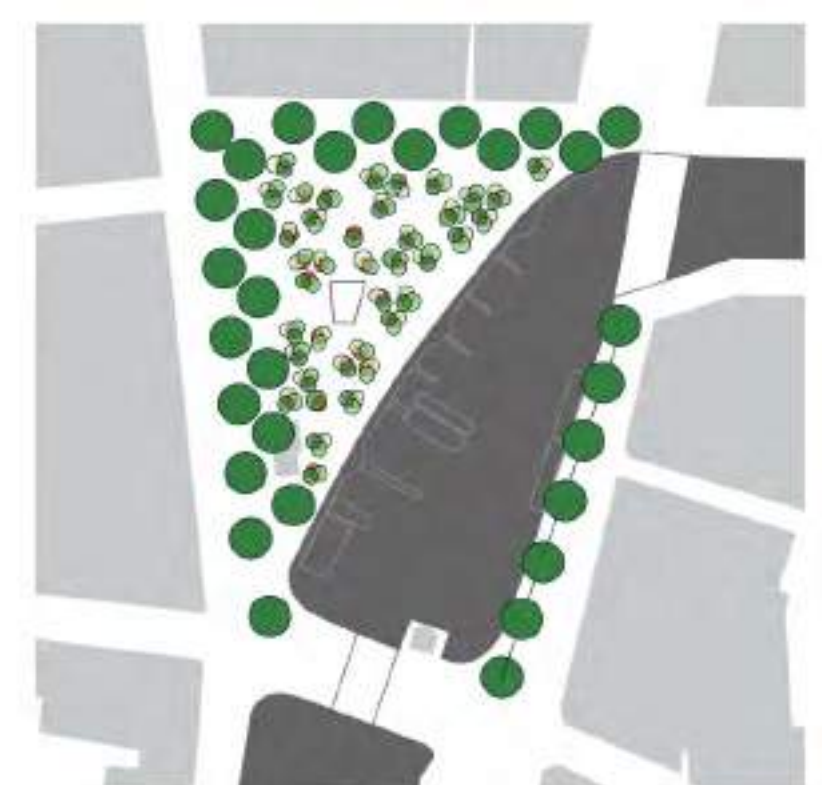
Variant 2: "Onder de bomen"

Variant 3: "Op het veld"

Variant 4: "In de tuin"

Variant 5: "dynamisch en verplaatsbaar"

Huidige situatie

Beestenmarkt

Oude Singel

Narmstraat

Steenstraat

Oude Vest

Caeciliastraat

Morsstraat

Turfmarkt

Haarlemmer

Huidige situatie

Omschrijving variant

Een verhard plein voor evenementen met enkele losse bomen en een doorgangsroute (de catwalk) langs de Steenstraat die geen verbinding heeft met het plein.

Referentie

n.v.t (referentie is huidige situatie)

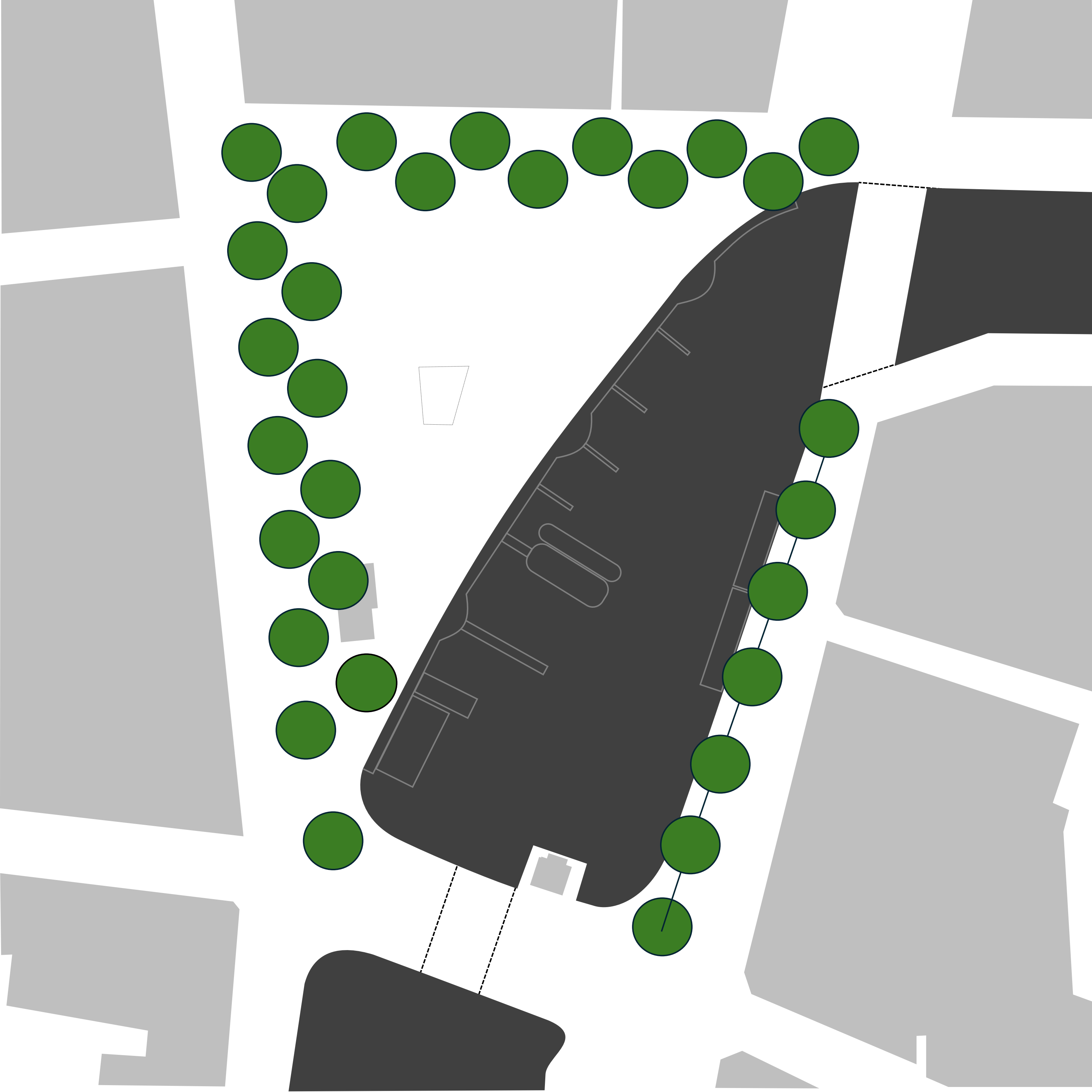
Beoordeling

	Huidige situatie	Toelichting
Verblijfskwaliteit		Het plein is een populaire verblijfsplek (fontein en zitmeubilair.) Door het gebrek aan schaduw is verblijfskwaliteit in de zomer lager.
Schaduw		In de huidige situatie is de Beestenmarkt een van de heetste plekken van de stad. Dit komt door de grote open stenen ruimte en gebrek aan schaduw. De fontein zorgt zeer plaatselijk voor enige verkoeling.
Wateropvang		Op de Beestenmarkt speelt in de huidige situatie geen waterproblematiek in relatie tot het klimaat. Zelf bij extreme buien van 90 mm in een uur of 160 mm in twee uur ontstaan er geen problemen.
Biodiversiteit		De Beestenmarkt is, op een enkele boom na, geheel verhard en er is geen sprake van biodiversiteit.
Flexibiliteit		In de huidige situatie is het plein flexibel te gebruiken.
Evenementen/ kermis Leidens Ontzet		De evenementen zijn inpasbaar
Historisch karakter		naast de naam verwijst er niets naar het verleden
Terrassen		De terrassen bestaan in de huidige situatie
Ruimte voor fietsparkeren		Er is ruimte om op de Beestenmarkt het aantal fietsparkeerplekken uit te breiden.
Investering	Vraagt geen aanvullende investering	
Beheerkosten	Geen aanvullend beheerinzet nodig.	

Variant 1

“In de haak”

Variant 1 – “In de haak”

Omschrijving variant
Een dubbele bomenrij die samen met de bomen op de Turfmarkt het plein omlijst
Het variant gaat uit van een dubbele bomenrij die evenwijdig aan de gevels van de Steenstraat en de Beestenmarkt is gesitueerd. Door de dubbele haak blijft er vrije ruimte die voor een andere functie of een andere variant kan worden gebruikt.

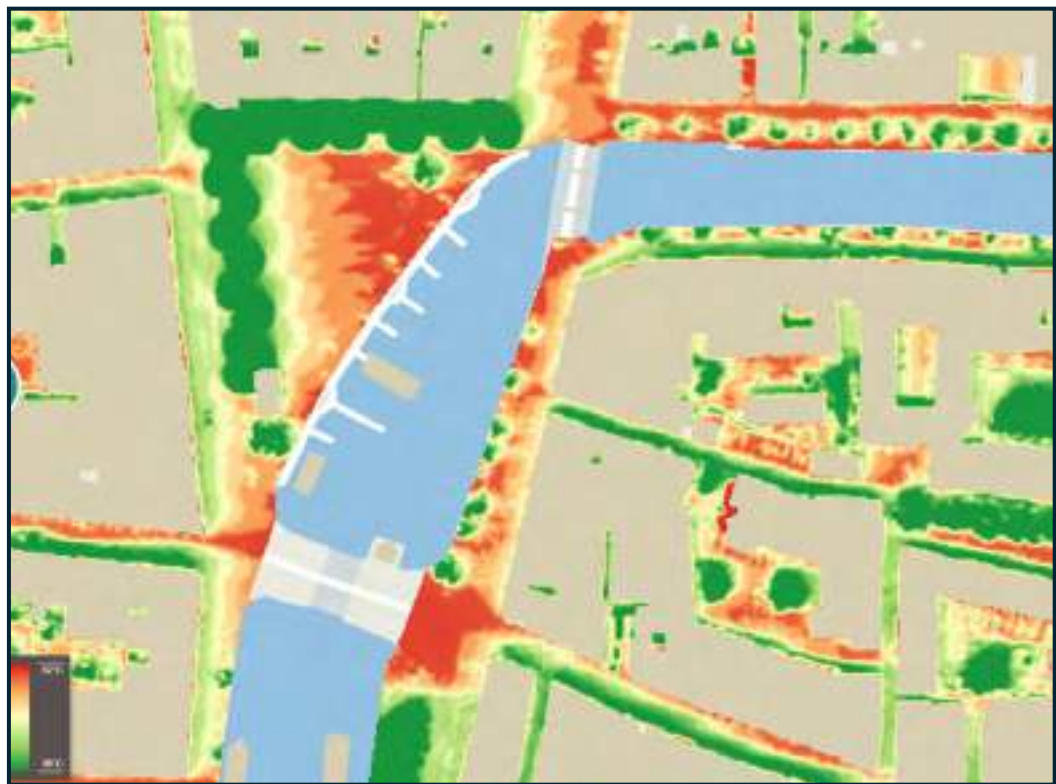
Referentie
De dubbele bomenrij op de Hooglandse Kerkgracht

Beoordeling

Huidige situatie		Toelichting
Verblijfskwaliteit		Met de toevoeging van de bomenrij zal de verblijfskwaliteit toenemen maar door het gebrek aan schaduw blijft verblijfskwaliteit in de zomer een aandachtspunt.
Schaduw		Met de toevoeging van de bomenrij zal hoeveelheid schaduw toenemen maar het plein blijft grotendeels open met weinig schaduw.
Wateropvang		Vanwege de toename van aantal bomen zal de wateropvang verder verbeteren.
Biodiversiteit		Door de toename van het aantal bomen ook een verbetering van de biodiversiteit.
Flexibiliteit		De Beestenmarkt blijft flexibel te gebruiken met deze inrichting.
Evenementen/kermis Leidens Ontzet		De evenementen, inclusief de kermis, lijkt goed inpasbaar. Er is nog wel discussie met de 3 oktober of een dubbele bomenrij past. Dit vraagt verder ontwerpend onderzoek.
Historisch karakter		Langs de noord- en de westzijde van het plein hebben door de eeuwen heen bijna altijd bomen gestaan.
Terrassen		De bestaande terrassen kunnen onder de bomen goed ingepast worden.
Ruimte voor fietsparkeren		Er is ruimte om op de Beestenmarkt het aantal fietsparkeerplekken uit te breiden.
Investering	€€	Vraagt beperkte investering door het toevoegen van een (dubbele) bomenrij.
Beheerkosten	€€	beperkt aanvullend beheerinzet nodig.

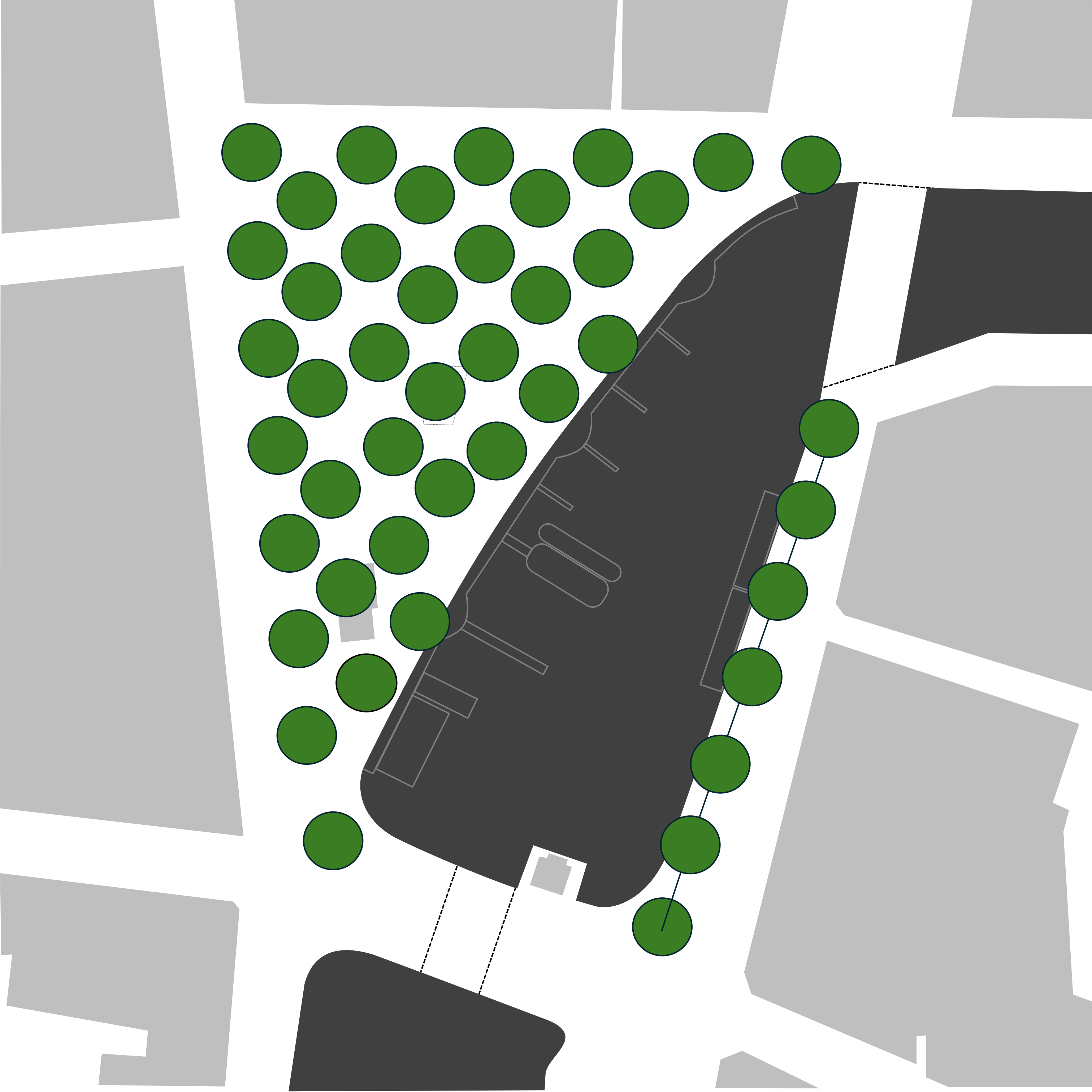

1880

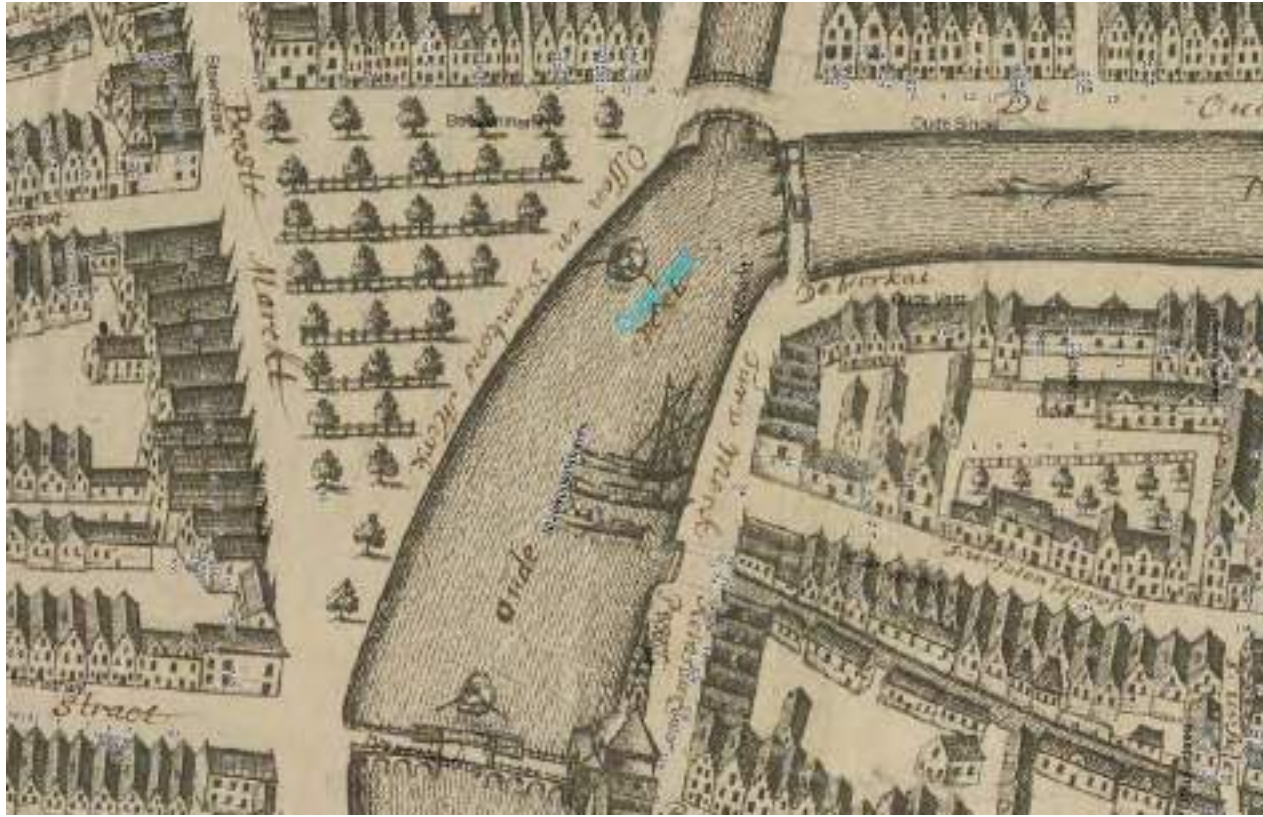
Variant 2

“Onder de bomen”

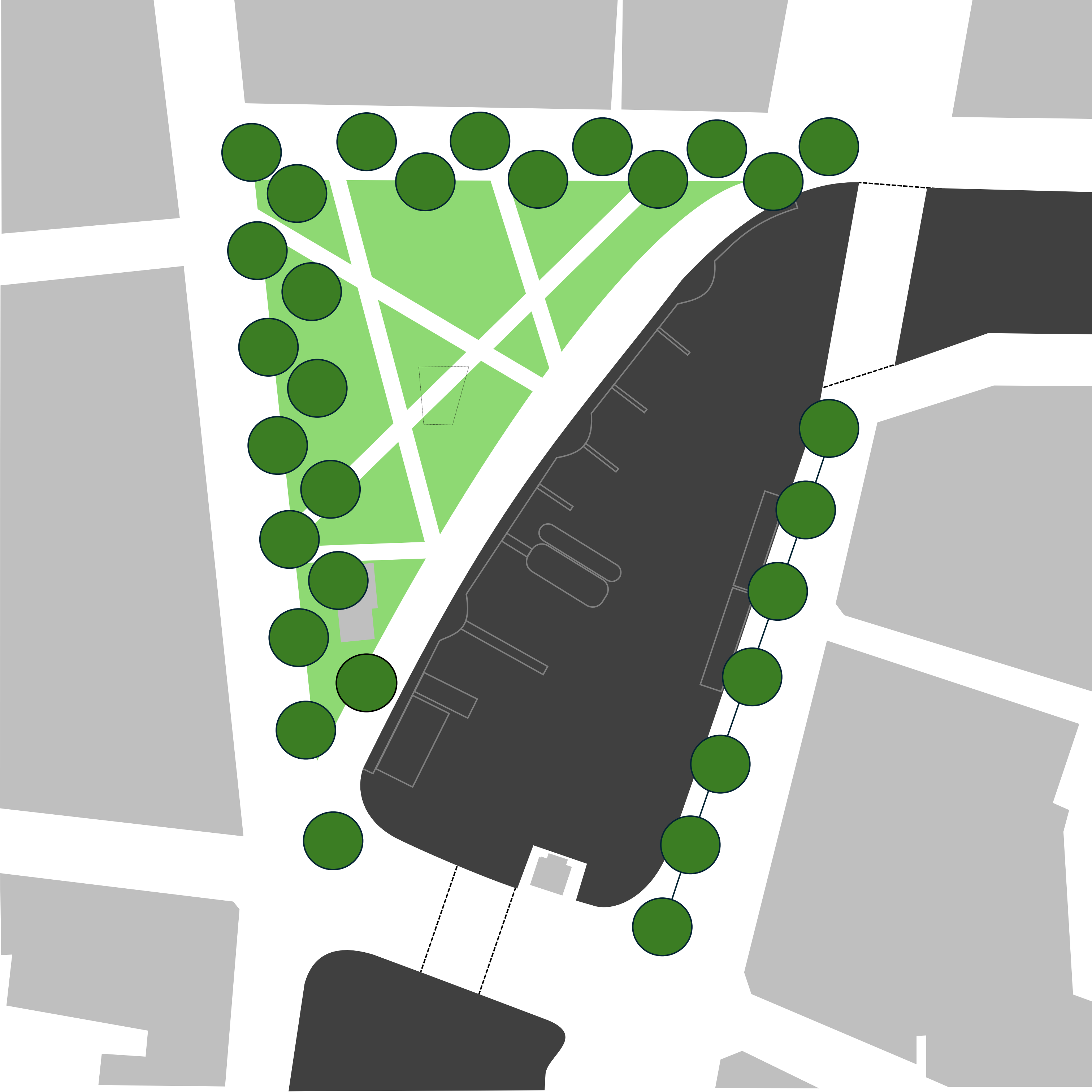
Variant 2 – “Onder de bomen”

Omschrijving variant Zoveel mogelijk bomen op het plein, één groot bladerdak zoals de Delftse Beestenmarkt. Nader te bepalen of de fontein in deze variant behouden moet blijven.		
Referentie Beestenmarkt Delft		
Beoordeling		
	Huidige situatie	Toelichting
Verblijfskwaliteit		Met de toevoeging van een grote hoeveelheid bomen zal het plein een hoge verblijfskwaliteit krijgen.
Schaduw		Dit variant heeft de grootste bijdrage aan schaduw door de grote hoeveelheid bomen. Als het bladerdek gaat sluiten zal het plein op de heetste dagen van 48 naar 34 graden afkoelen.
Wateropvang		Vanwege de toename van aantal bomen zal de wateropvang verder verbeteren. Door de grond niet meer overal te verharden zal regenwater in de bodem kunnen infiltreren
Biodiversiteit		Door de toename van het aantal bomen ook een verbetering van de biodiversiteit.
Flexibiliteit		Vanwege de grote hoeveelheid vaste bomen is het plein minder flexibel te gebruiken.
Evenementen/kermis Leidens Ontzet		Onder de bomen kunnen evenementen die vergelijkbaar zijn met de Hooglandse Kerkgracht. De kermis is in de huidige opzet niet meer mogelijk
Historisch karakter		Toen de Beestenmarkt nog in bedrijf was stonden er hekjes en rijen bomen op het plein om de dieren te behoeden voor de zon. Er zou een opstelling kunnen worden gezocht die hier naar verwijst.
Terrassen		De bestaande terrassen kunnen onder de bomen goed ingepast worden.
Ruimte voor fietsparkeren		Er is ruimte om op de Beestenmarkt het aantal fietsparkeerplekken uit te breiden. Er is wel minder ruimte vanwege het grote aantal bomen.
Investing	€€€	Vraagt investering door het toevoegen van groot aantal bomen
Beheerkosten	€€€	Er is veel ervaring in het beheren van bomen en met de juiste boomkeuze en ondergrondse groeiplaats is het beheer minimaal

Variant 3

“Op het veld”

Variant 3 – “Op het veld”

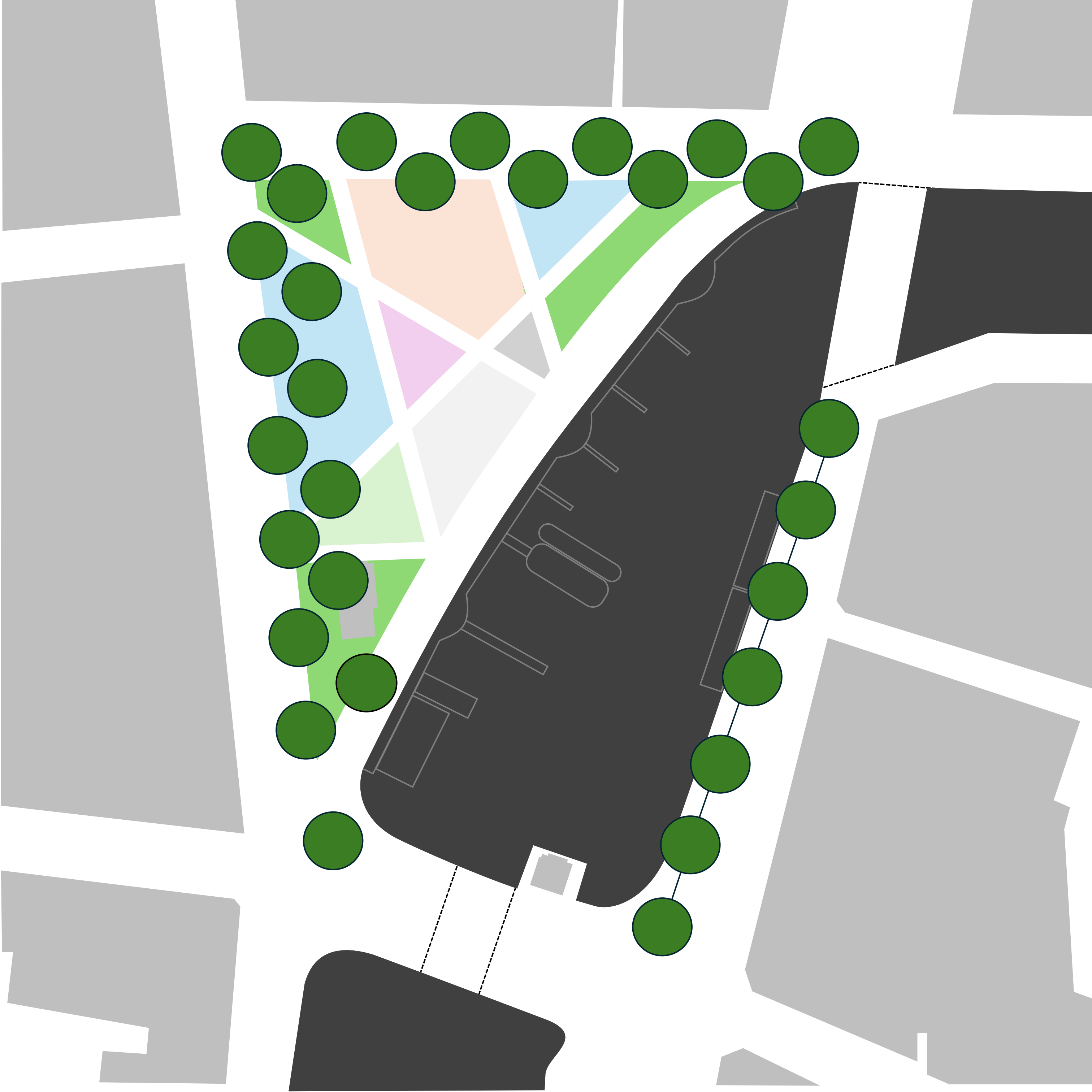
Omschrijving variant
Vergroening door het toevoegen bomen in de haak plus gazonvlakken (geschikt voor evenementen). Nader te bepalen of de fontein in deze variant behouden moet blijven.

Referentie
Garenmarkt Leiden

Beoordeling		
	Huidige situatie	Toelichting
Verblijfskwaliteit		Met de toevoeging van een grote hoeveelheid bomen en gras zal het plein een hoge verblijfskwaliteit krijgen.
Schaduw		De locatie wordt door het veld maar enkele graden lager.
Wateropvang		Door het verzachten (gras/tuin) zal er wel meer water in de bodem kunnen infiltreren
Biodiversiteit		Door de toename van het aantal bomen ook een verbetering van de biodiversiteit. Gras draagt weinig bij
Flexibiliteit		Flexibiliteit neemt af maar gras kan multifunctioneel gebruikt worden (en afgedekt).
Evenementen/kermis Leidens Ontzet		Evenementen en gazonvlakken zijn ingewikkeld om in een goed ontwerp te combineren en uitdagend qua beheer.
Historisch karakter		Er is geen duidelijke relatie met erfgoed en historische inrichtingen.
Terrassen		De bestaande terrassen kunnen onder de bomen goed ingepast worden. Door het gras wel minder ruimte.
Ruimte voor fietsparkeren		Er is ruimte om op de Beestenmarkt het aantal fietsparkeerplekken uit te breiden. Er is wel minder ruimte vanwege toevoegen van gras en bomen.
Investering	€€€	Vraagt investering door het toevoegen van een (dubbele) bomenrij, in combinatie met gazon (evenementengras).
Beheerkosten	€€€€	Vraagt intensief beheer om het gras van goede kwaliteit te houden.

Variant 4

“Aan de tuin”

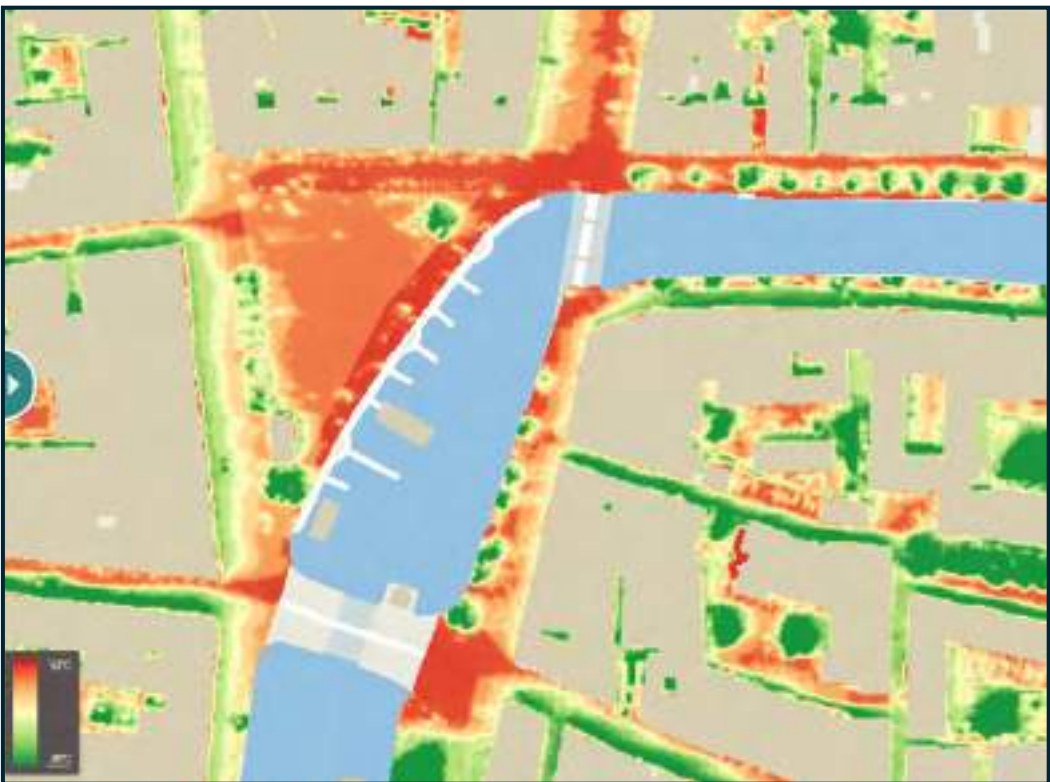
Variant 4 – “Aan de tuin”

Omschrijving variant
Vergroening door het toevoegen bomen in de haak plus de haak plus verhoogde (zit)randen en hoogwaardige beplanting.

Referentie
Meelfabriektuin

Beoordeling

	Huidige situatie	Toelichting
Verblijfskwaliteit		Met de toevoeging van een grote hoeveelheid bomen en bloem en plantvakken zal het plein een hoge verblijfskwaliteit krijgen.
Schaduw		De locatie wordt met de tuin maar enkele graden lager.
Wateropvang		Door het verzachten (gras/tuin) zal er wel meer water in de bodem kunnen infiltreren
Biodiversiteit		Door de toename van het aantal bomen en beplanting draagt deze variant goed bij aan biodiversiteit.
Flexibiliteit		Flexibiliteit neemt af. tiu
Evenementen/kermis Leidens Ontzet		Evenementen zoals de kermis niet mogelijk.
Historisch karakter		Er is geen duidelijke relatie met erfgoed en historische inrichtingen.
Terrassen		De bestaande terrassen kunnen onder de bomen goed ingepast worden. Door het gras wel minder ruimte.
Ruimte voor fietsparkeren		Er is ruimte om op de Beestenmarkt het aantal fietsparkeerplekken uit te breiden. Er is wel minder ruimte vanwege toevoegen van tuin en bomen.
Investering	€€€€	Vraagt investering door het toevoegen van een (dubbele) bomenrij, in combinatie met hoogwaardige beplanting.
Beheerkosten	€€€€	Vraagt intensief beheer om de tuin van goede kwaliteit te houden.

Variant 5

“Dynamisch en verplaatsbaar”

Variant 5 – “Dynamisch en verplaatsbaar”

Omschrijving variant

De haak plus een diversiteit aan verplaatsbare groenbakken en zitmeubilair. Het variant gaat uit van ca. 40 boombakken met kleine boompjes, meerstammige struiken en planten in combinatie met zitgelegenheid en schaduwmaatregelen.

Referentie

De Hortus, project Bosk in Leeuwarden maar ook het Arsenaalplein zijn locaties waar groen verplaatsbaar moet zijn. Alle drie de locaties floreren doordat er een uitgekiend en liefdevol beheer

Beoordeling

	Huidige situatie	Toelichting
Verblijfskwaliteit		Met de toevoeging van een grote hoeveelheid bomen en bloem en plantvakken zal het plein een hoge verblijfskwaliteit krijgen.
Schaduw		Met het toevoegen van bomen en verplaatsbare vergroening en overige maatregelen kansen hier schaduw toe te laten nemen. Situatie zal nooit zo goed worden als volle bomen in de grond.
Wateropvang		De bakken en nieuwe bomen zullen water opvangen en de wateropvang verder verbeteren.
Biodiversiteit		Ook in de bakken kan, mits goede beplanting en goed beheer, de biodiversiteit verhoogd worden.
Flexibiliteit		Door de verplaatsbaarheid en elementen flexibel gebruik van het plein mogelijk
Evenementen/kermis Leidens Ontzet		De evenementen, inclusief de kermis, lijkt goed inpasbaar. Er is nog wel discussie met de 3 oktober of een dubbele bomenrij past. Dit vraagt verder ontwerpend onderzoek.
Historisch karakter		Langs de noord- en de westzijde van het plein hebben door de eeuwen heen bijna altijd bomen gestaan. De dynamische invulling is aanvullend.
Terrassen		De bestaande terrassen kunnen goed ingepast worden.
Ruimte voor fietsparkeren		Er is ruimte om op de Beestenmarkt het aantal fietsparkeerplekken uit te breiden. Er is wel minder ruimte vanwege toevoegen van bomen en bakken.
Investering	€€€€	Vraagt investering door het toevoegen van een (dubbele) bomenrij, in combinatie met hoogwaardige dynamische groene elementen.
Beheerkosten	€€€€€	Groen in bakken is beheerintensief en duur en zal nooit zo weelderig zijn als groen in de volle grond. Bomen in bakken zou je kunnen zien als een stads kwekerij.

